

د افغانستان بانک

(بانک مرکزی)

بانک

د افغانستان بانک خپرونه

پنځم کال، اته پنځوسمه گڼه، د وری میاشت

تقویر تنظیم مال دیو توسعه فعالیت ته های اقتصادی آینده کشور
را تأمیر نه یند ماید

د افغانستان بانک خبرتيا

د افغانستان د اسلامي جمهوريت د وزيرانو شورا د ۱۳۹۰/۱۲/۸ نېټې د ۴۷ گڼې مصوبې او د پيسو د تطهير او د تروريزم د تمويل پر ضد د مبارزې قانون د پلي کولو په موخه؛ ټول هغه کسان چې له هېواد څخه دباندې د سفر کولو نيت لري، د سفر پر مهال کولای شي تر شل زره امريکايي ډالرو يا د هغه معادل په نورو بهرنيو اسعار د هېواد له هوايي ميدانونو او نورو بندرونو له لارې وليږدوي، له وضع شوې محدودې څخه د زياتو مبالغو انتقال (له شل زرو څخه زيات امريکايي ډالر يا د هغه معادل په نورو بهرنيو اسعار) بايد د هېواد د مجوزو بانکونو له لارې تر سره شي.

ټول محترم مسافرين دې د افغانستان د اسلامي جمهوريت د وزيرانو شورا دا پريکړه په پام کې ولري، خو له احتمالي ستونزو سره مخامخ نه شي.

بانک

صاحب امتیاز: د افغانستان بانک

مدیر مسوول: یما عقیف

گزارشگران: عبداللطیف بایانی و عبدالحفیظ شاهین

دیزاین: عبدالقیوم رووف ارغند

فوتوژونالیست: زیرک ملیا

آدرس: آمریت عمومی اسناد و ارتباط، د افغانستان بانک

تلفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۳۸۱۵ / ۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۰۳۰۵

پست الکترونیکی: magazine@centralbank.gov.af

صفحه الکترونیکی: www.centralbank.gov.af

د دې ګڼې مطالب

یک ګام دیگر در راستای نو سازی

بانکونهای مندرس در زون شمال حریق گردید

نگاهی بر تطبیق اصلاح واحد پولی در افغانستان

په وروسته پاتې هېوادونو کې پولې سیاستونه

د افغانستان بانک قانون

عکاسی شهادت چشم و هوش است

نظام بانکداری تأمین کننده منابع مالی فعالیت های اقتصادی

وروستي وړښتونه، سړکال لپاره ښه زیری

مسیر اقتصادی پاکستان

د افغانستان بانک یو غښتلی پولی سازمان دی

حقوق اقتصادی کار

قدرت از نگاه اداره و منجمنت

یاد آوری:

به غیر از سر مقاله که دیدگاه رسمی د افغانستان بانک است، مسوولیت مضامین و مقالات دیگر به نویسندگان آن بر میگردد، همچنان استفاده از تصاویر مجله بانک با ذکر مأخذ مجاز است.

ایجاد اتاقهای مشترک تجارت برای ثبات اقتصادی کمک می کند

افغانستان کشوریست که حد اکثر مواد و نیاز های اولیه و ضروری خویشرا که عمدتاً مواد غذایی و سوختی بخش بزرگ آنرا تشکیل میدهد، از کشور های همسایه بخصوص جمهوری اسلامی پاکستان تأمین می نماید. بدین ملحوظ دشواری های ترانزیتی و تجارت جهانی بر قیمت های آن اثر گذاری مستقیم دارد.

ایجاد موانع و مشکلات ترانزیتی بر روی انتقال اموال وارداتی تجار افغان در بنادر کشور های همسایه یک مشکل جدی تلقی می شود که این مسئله نه تنها باعث افزایش قیمت ها شده، بلکه باعث متضرر شدن مردم عام می گردد و به شدت قدرت خرید مردم را کاهش میدهد.

از اینرو برای رفع دشواری ها و مشکلات در زمینه ترانزیتی نیاز دیده می شود تا اتاق های مشترک تجاری میان کشور های همسایه بوجود بیاید تا تاجران در اتخاذ تصمیم مشترک در توسعه تجارت تلاش نمایند.

با در نظر داشت این نیاز، اخیراً اتاق های تجارت و صنایع جمهوری اسلامی افغانستان و اتاق های تجارت و صنایع جمهوری اسلامی پاکستان روی ایجاد اتاق های تجارت مشترک به منظور رفع مشکلات ترانزیتی که میان دو کشور گاه گاهی رخ میدهد، صحبت نمودند که بعد از توافقات لازم و راه های حل مناسب در زمینه، در اوایل ماه حمل سال جاری این اتاق مشترک میان دو کشور عملاً ایجاد شد.

ایجاد این اتاق مشترک تجارت و صنایع به مرور زمان باعث رفع مشکلات ترانزیتی میان افغانستان و پاکستان شده و در زمینه انتقالات اموال تجاری دو طرف مفید بوده و همچنان در انکشاف اقتصادی افغانستان-پاکستان ممد واقع خواهد شد؛ در نتیجه، عواید ملی دو طرف از طریق توسعه و افزایش حجم تجاری افزایش خواهد یافت و بر ثبات اقتصاد کشور ما تأثیرات مثبت خواهد گذاشت. از طرف دیگر این کار باعث کاهش قیم مواد غذایی و سوختی از قبیل آرد، برنج، روغن، بوره، تیل، گاز و غیره گردیده و در زمینه افزایش قدرت خرید مستهلکین اثرگذاری چشمگیر خواهد داشت.

یک گام دیگر در راستای نوسازی

بانکی، تطبیق هدايات مقام ریاست گُل د افغانستان بانک همه فعالیت‌های اند که زونها و نمایندگی‌ها مکلف با اجرای آن می‌باشند، در کنار فعالیت‌های بانک مرکزی و همچنان به خاطر بهبود شرایط امنیتی و تجارتي، امروز بیشتر از ۳۵ نمایندگی بانک‌های تجارتي با پیشرفته‌ترین تجهیزات و ارائه بهترین محصولات بانکی مصروف فعالیت می‌باشند امید که با تأسیس این ساختمان ما بتوانیم خدمات و سهولت‌های هر چه بیشتر بانکی را به دولت و مردم خود ارائه نماییم.

بعداً محترم الحاج محمد عیسی طراب معاون دوم د افغانستان بانک صحبت نموده گفت: قبل از سال ۱۳۸۱ د افغانستان بانک در حالت خوبی قرار نداشت به جز از چند شعبه و یا دفتر در خزانه که جهت تنظیم و ترتیب صرافی که جهت داد و ستد پولی فعال بود، سایر دفاتر با همدیگر مدغم گردیده بودند، د افغانستان بانک با بانک‌های خارجی و موسسات پولی و بین المللی منطقه و جهان ارتباط کاری نداشت.

کندوز گذاشته شد. به همین مناسبت محفلی در تالار هوتل شاروالی کندوز تدویر گردید و درین محفل محترم الحاج محمد عیسی طراب معاون دوم د افغانستان بانک، محترم محمد انور جگدלק وزیر مشاور و والی ولایت کندوز، اعضای محترم شورای ولایتی، محترم جنرال سمیع الله قطره قوماندان امنیه، محترم شفیق الله شفق آمر زون ساحوی شمال شرق، محترم سید عالم سادات مستوفی کندوز، اراکین محترم بلند رتبه دولتی و کارمندان زون ساحوی کندوز اشتراک ورزیده بودند. در ابتداء محترم شفیق الله شفق آمر ساحوی زون شمال شرق د افغانستان روی وظایف شان صحبت نموده گفت: زون‌های ساحوی د افغانستان بانک در ولایات وظایف و مسوولیت‌های متعددی دارند از جمله جمع‌آوری عواید دولت، تأمین نقدینگی و سیالیت، جمع‌آوری پول‌های مندرس، ترویج پول افغانی در مارکیت، مُدرن سازی نظام بانکی و سایر فعالیت‌ها و خدمات

محترم الحاج محمد عیسی طراب معاون دوم د افغانستان بانک

محترم محمد انور جگدלק وزیر مشاور و والی ولایت کندوز

محترم عبدالصمد یادگاری
مدیر عمومی خدمات د افغانستان بانک

محترم شفیق الله شفق آمر زون ساحوی شمال شرق
د افغانستان بانک

به سلسله باز سازی‌ها و اعمار تعمیر نمایندگی‌های د افغانستان بانک در مرکز و ولایات، در ماه حمل سالروان سنگ تهداب تعمیر زون ساحوی شمال شرق د افغانستان بانک در شهر

گرديده است، بانک ها مانند تمويل کننده گان سرمايه گذاري ها قروضي را نيز به متبشئين و مردم عام اعطا کرده اند که سبب مؤثریت کار های شان شده است.

متعاقباً محترم محمد انور جگدلك وزیر مشاور و والی ولایت کندوز چنین صحبت نمود:

د خوشی ځای ده چې د ۱۳۹۱ کال (نوي کال) په سر کې واقع یو او هغه هیلې چې تیر کال راهیسې پې مونږ د بشپړیدو په موخه خپلو گرانو هیوادوالو په ځانگړې توگه د کندز ولایت خلکو ته وعده ورکوه، په کندز ولایت کې د بیا رغونو د پروژو په لار اچول دي، چې یوه ښه بېلگه یې د کندز ولایت د افغانستان بانک د ودانۍ د بنسټ ډبره گڼل کیږي. څرنکه چې تاسو ته څرگنده ده، بیا رغونه د یوې ورځې او یا دوو ورځو کار نه دی، لږ تر لږه یوې ځانگړې مودې ته اړتیا لري. که څه هم د مرکز او ولایاتو ترمسوخ واین ډېر دی، خو بیا هم خوشحاله یم چې د ۱۳۹۱ کال په پیل کې د افغانستان بانک رهبري په دې وتوانیدله چې د نوي کال

انتقالات و محاسبات به اندک ترین فرصت از تمام نمایندگی ها و بانکهای تجارتي به اسرع وقت صورت می گیرد و کوچکترین اشتباه در امور کاری را میتوان دریافت نمود.

آقای طراب در ادامه صحبت های خود گفت: نظام بانکی افغانستان به مرور زمان سیر پیشرفت خود را ادامه میدهد، انتقالات با معیار های بین المللی صورت میگیرد که قبلاً هموطنان ما جهت انتقالات پولی مجبوراً به کشور های همسایه سفر می نمودند، اما اکنون معاملات و انتقالات شان در هر گوشه ای از افغانستان و در نزدیکترین نمایندگی بانکهای تجارتي به صورت بهتر و مطمئن تر صورت می گیرد، حتی انتقالات پولی و تحویلی مصرف برق و اخذ معاشات و سایر خدمات بانکی از طریق، انترنت و موبایل نیز صورت می گیرد.

معاون دوم د افغانستان بانک گفت: نظام بانکی افغانستان برای تعداد زیادی از هموطنان ما شغل مستقیم یا غیر مستقیم نیز ایجاد نموده که باعث تغییرات مثبت در زندگی اقتصادی شان

و تمام معاملات پولی و بانکی توسط سفارش ها صورت میگرفت و د افغانستان بانک از وظایف اصلی خود انحراف و وظایف بانک های تجارتي را اجرا می نمود. خوشبختانه بعد از سال ۱۳۸۱ در مدت زمان کوتاه به اثر سعی و تلاش مسوولین و کارمندان مجرب و متخصص د افغانستان بانک، قانون د افغانستان بانک و قانون بانکداری یکی پی دیگر به تصویب رسید و بانک مرکزی به وظایف اصلی خود سوق داده شد و با سیستم های عصری و جهانی با نمایندگی های داخلی و بانکهای خارجی وصل گردید و اکنون این بانک با تمام بانکهای مرکزی جهان پیوست گردیده است. د افغانستان بانک مطابق قانون و صلاحیت های وظیفوی خود از فعالیت تمام بانکهای تجارتي مراقبت و نظارت می نماید. در نظام بانکی کشور هفده بانک تجارتي فعالیت می کند که همه با سیستم های مدرن و جهانی مجهز میباشند، که میتوان از سیستم CBS یادآوری نمود، که توسط تمام

بانکها اجراء می گردد، همچنان انتقالات پول به داخل و خارج کشور و عکس آن از طریق بانکها صورت میگیرد، پول افغانی در تمام ولایت کندوز در چلند بوده ما درین زمینه مشکلی نداریم، تمام داد و ستد در این ولایت توسط پول افغانی صورت میگیرد و ما همکاری با سکتور بانکداری کشور که از جمله مؤفقتترین سکتور های اقتصادی به شمار می رود دریغ نخواهیم کرد.

همچنان محترم انجنیر عبدالصمد یادگاری مدیر عمومی خدمات د افغانستان بانک در مورد اعمار ساختمان مذکور به حاضرین محفل معلومات مفصل ارائه نموده گفت: این تعمیر دارای (۶) طبقه و (۳۴) اتاق به شکل پخته و اساسی در مدت هژده ماه توسط شرکت ساختمانی میربچه کوت که یکی از شرکت های محلی زون شمال شرق میباشد به هزینه ششصد و پنج ملیون و نهصد و چهل و سه هزار و هفتصد و پنجاه افغانی اعمار میگردد.

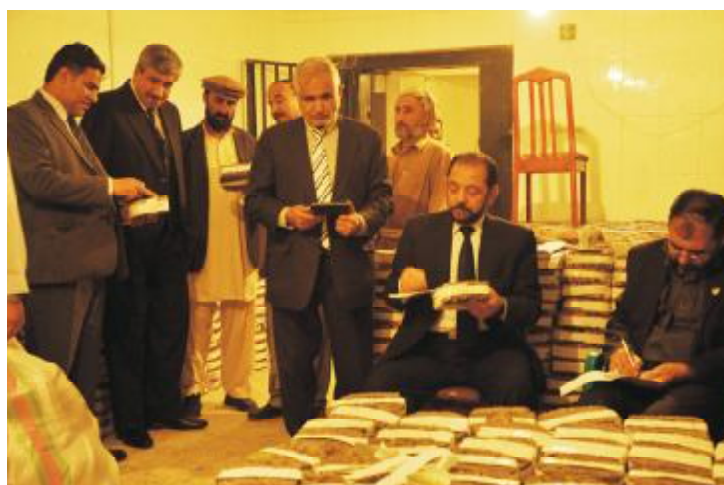
در پایان محفل تقدیر نامه های از جانب مقام ولایت کندوز برای جلالتماب محترم نورالله دلاوری رئیس گل، الحاج محمد عیسی طراب معاون دوم، شفیق الله شفق آمر زون ساحوی و زیرک ملیا فوتوژورنالیست د افغانستان بانک توسط والی محترم ولایت کندوز اهدا گردید که با اظهار سپاس پذیرفته شد. ●

یو سرحدی ولایت ده او له بهرنیو هیوادونو په ځانگړې توگه له تاجکستان هیواد سره ډیری سوداگریزې اړیکې لري او د هیواد د پرمختګ په برخه کې یې مثبت رول لوبولی دی. زه په هغه تخنیکي برخو چې ښاغلي الحاج محمد عیسی طراب پرې کافي خبرې وکړې، سه ویل نه غواړم، یوازې غواړم چې دوي ته ډاډ ورکړم چې د کندز ولایت رهبري او امنیتي مسؤلین د دوي ملاتړ کوي او په دې نیک اقدام کې ورسره هر اخیزي همکاري ته چمتو دي. څرنگه چې په ۱۳۸۸ کال د وري د میاشتې په ۱۴ نېټه یوه اندازه پیسې چې له کندز څخه پلخمری ته لیږدول کیدې، د غلو او د لارې شکوونکو لخوا چور شوې وې، مخکي له دې چې دوي دا پیسې کورنو او یا د شومو اهدافو په موخه استعمال کړي زمونږ د امنیتي مسؤلینو په مرسته بیرته دوي ته وسپارل شوې، د کندز ولایت امنیتي حالت د الله په فضل مثبت بدلون موندلی، اوس مهال دوی کولای شي هر وخت زیات مقدار پیسې د کندز څخه پلخمری او له پلخمری څخه کابل ته په خورا پوره ډاډ سره ولېږدوي، د پیسو د انتقال په برخه کې مونږ له دوي سره هر اخیزي همکاري ته چمتو یو او د لوی خدای (ج) له دربار څخه ورته د لا زیات بریالیتوبونو غوښتونکي یو.

آقای جګد لک افروز: اکنون مردم ولایت کندوز از خدمات و محصولات خوب بانکی مستفید شده اند معاشات ادارات دولتی و موسسات غیر دولتی از طریق

لومړنۍ پروژه په کندز ولایت کې عملي کړي او د کندز خلکو ته په ډاگه کړي چې د بیارغونې کارونه په گړندی سره روان دي. نوزه د کندز د خلکو او مسوولینو په استازیتوب له دوی نه مننه کوم او هیله لرم چې دا کار ښې پایلې ولري او داسې نور محترم وزارتونه او هغه ادارې چې تیر کال یې د وزیرانو په شورا کې له مونږ سره وعدې کړې وې او جلالتماب ښاغلی جمهور رئیس هر یو ته لارښوونه کړې وه چې د کندز ولایت د بیا رغونې په برخه کې یې دریغه هلې ځلې وکړي، ځکه چې اوس مهال د کندز ولایت امنیتي وضعیت بهبود موندلی دی، نو تاسې باید په نوموړي ولایت کې نوې پروژې په کار واچوی، که څه هم ځینې پروژې په دې ولایت کې عملي شوي دي. همدا ډول د پوهنې (معارف) او داسې نورو ساحو کې هم پرمختګ شوي دي. په هیله چې د نوي کال دا نوې افتتاح په کندز ولایت کې د بیا رغونې کارونه همداسې ادامه پیدا کړي، څو کندز د زون هغه حیثیت بیرته را ژوندی کړي کوم حیثیت چې قانون ورکړی ده. هغه پرمختګ چې کندز ولایت ورته د نورو ولایتونو په پرتله اړتیا لري له بده مرغه په کندز ولایت کې ډېر کم شوی دی. مونږ هیله لرو چې سړ کال چارواکی ورځ تر بلې خپلې کړې ژمنې عملي کړي. د بانک د ودانۍ جوړېدل د کندز ولایت د صنعت کارانو او د سوداګرو په پرمختګ او پیاوړتیا کې ډیر مهم رول لري. که څه هم کندز ولایت

بانکوتهای مندرس در زون شمال حریق گردید

توسط هیئت متشکل از نمایندگان وزارت های مالی، عدلیه، نمایندگان مجلسین پارلمان، قضایای دولت، اداره ناظر کل، عملیات بانکی، خزانة داریکل، نشر و مراقبت بانکوتها و آمرزون ساحوی شمال تحت ریاست محترم الحاج محمد عیسی طراب معاون دوم د افغانستان بانک طی دو یوم حریق گردید. در جریان پروسه حریق محترم الحاج محمد عیسی معاون دوم د افغانستان بانک به سوالات ژورنالیستانیکه درین گردهمایی اشتراک نموده بودند پاسخ ارائه نمود.

بعد از پروسه حریق، محترم الحاج محمد عیسی طراب معاون دوم د افغانستان بانک و هیئت معیتی شان با محترم محمد ظاهر وحدت معاون ولایت بلخ ملاقات نمودند، محترم وحدت ضمن ارزشمند خواندن نظام بانکی در شرایط فعلی، سوالاتی را روی چگونگی پروسه جمعآوری پول های مندرس و حریق مطرح نمودند که توسط معاون دوم د افغانستان بانک و هیئت موظف حریق به سوالات شان پاسخ ارائه گردید. ●

همچنان پول افغانی بیانگر هویت ملی و شناخت ماست، ما را در سکتورهای مختلف اقتصادی و مالی از همین بانکوتها می شناسند، پس لازم است تا هویت ملی خود را حفظ و بر آن افتخار و از فرسودگی پیش از وقت آن جلوگیری نموده و با حفظ و نگهداشت درست به طول عمر آن بی افزائیم.

یکی از وظایف و مسوولیت های د افغانستان بانک طبق قانون جمعآوری پول های مندرس و به عوض آن عرضه بانکوتهای جدید به مارکیت می باشد، که این پروسه به شکل مداوم در همه زون ها جریان دارد. طبق اظهارات امرالدین عسکرزی مسوول نشر و مراقبت بانکوتهای آمریت عمومی عملیات بانکی پول های مندرس زون شمال که جمعاً مبلغ هشتصد و شصت و هفت ملیون و سه صد هزار افغانی جمعآوری گردیده بود، بعد از شمارش دقیق و کنترل سربندلی ها

پول افغانی منیث سرمایه و هویت ملی ماست و حفظ و مراقبت آن رسالت همه افغان هاست.

این مطلب را محترم الحاج محمد عیسی طراب معاون دوم د افغانستان بانک در گردهمایی که بمنظور آموزش بسته بندی، طریق استفاده از سربندلی و آماده ساختن پول های مندرس جهت حریق بتاریخ ۱۶ و ۱۷ حمل ۱۳۹۱ به کارمندان زون شمال تدویر یافته بود گفت: بانکوتهای افغانی از کیفیت عالی برخوردار بوده و دارای علایم و مشخصات امنیتی بسیار حساس و مودرن میباشند، در طبع، نشر و انتقال آن از کشوریکه در طبع گردیده است الی افغانستان یک مقدار پول زیادی هزینه گردیده است.

آقای طراب افزود: کسبه کاران و کسانی که با روغنیات، آب، گرد و خاک و ... سروکار دارند، جهت جلوگیری از فرسودگی آن، بانکوتها دست داشته خویشرا در بکس جیبی به صورت خوب و بهتر حفظ و مراقبت کرده می توانند، زیرا این بانکوتها در گرد و خاک، روغنیات، آب و غیره زود فرسوده و مندرس میگردند.

بخش آخر

نگاهی بر تطبیق اصلاح واحد پولی در

مشکلات در گردش سه نوع پول

افغانی در افغانستان

تورم پولی در هر زمان و مکان یک پدیده ای پولی میباشد، یعنی مقدار عرضه پول و انفلاسیون یک رابطه مستقیم دارد. لذا چاپ و نشر بدون کنترل پول های فوق الذکر افغانی شدیداً به ارزش افغانی و ارزش سپرده ها و قرار داد هائیکه به افغانی صورت می گرفت صدمه وارد کرده بود. حتی میتوان آنرا تورم پولی لجام گسیخته نامید.

انتقال پول فزیک

عدم داشتن یک سیستم مؤثر بانکی در افغانستان مردم را مجبور به حمل و نقل پول فزیک ساختی بود. باید حجم بزرگ پول فزیک جهت خریداری اشیای کوچک انتقال میگردد که از یکطرف باعث خطرات به انتقال دهنده پول و از جانب دیگر به امکان از دست دادن آن منجر می شد. لذا، تصمیم اتخاذ شد تا پروسه تعویض پول های کهنه به پول نو به یک نرخ مبادله ثابت عملی گردد و به این صورت به حمل و نقل جعبه های بزرگ

میدهد.

نرخ مبادله پایین افغانی در مقابل اسعار: از طرف دیگر نرخ مبادله افغانی بصورت سر سام آور سقوط کرد که بطور نمونه میتوان از نرخ مبادله ۴۰۰۰۰ افغانی در برابر یک دالر امریکائی یاد کرد. بدون شک که کاهش ارزش پول افغانی از اثر آسیب های جدی انفلاسیون یعنی عرضه بیش از حد چاپ و نشر پول کاغذی ۱۰۰۰۰ افغانی بود؛ یعنی ده هزار افغانی با ارزش تقریباً ۲۵ سنت امریکائی میشد.

معرفی بانکنوت های جدید افغانی و پروسه تعویض پول در افغانستان: با در نظر داشت مشکلات فوق الذکر،

رایت علمیار

معاون آمریت عمومی سیاست پولی

پول کاغذی جهت خریداری اجناس نقطه پایان گذاشته شد.

کاستن اعتماد مردم به پول افغانی

کاستن اعتماد بالای پول های ملی میتواند سبب بلند رفتن نرخ قیم (انفلاسیون) گردد و از جانب دیگر نرخ مبادله افغانی را در مقابل اسعار دیگر کاهش دهد. نرخ بلند تورم پولی یکی از عوامل کاهش بی سابقه واحد پول افغانی کهنه بود، چون عرضه پول به اساس نیاز های اقتصادی فورمول بندی و طرح نمیگردید، از همین رو از قوه خرید پول روز به روز کاسته میشد. این کاهش اعتماد مردم بر واحد مبادله ای پول افغانی دو علت ذیل داشت:

نرخ بلند تورم پولی:

در سال ۱۹۷۶ یک افغانی معادل ۰.۰۲۱۴ دالر امریکائی در بازار ها مبادله می گردید. بعد از سپری شدن بیست و پنج سال، یعنی در سال ۲۰۰۱ یک افغانی معادل ۰.۰۰۰۰۲۵ دالر امریکائی مبادله میگردد که این خود کاهش بی سابقه در قوه خرید یک واحد پول افغانی در مقابل دالر امریکایی را نشان

پالیسی سازان اقتصادی و مقامات ذیصلاح جمهوری اسلامی افغانستان تصمیم اتخاذ داشتند تا پروسه اصلاح واحد پول افغانی را طرح، تدوین و بصورت درست تطبیق نمایند.

د افغانستان بانک منیث نماینده مالی دولت و همچنان مسئول تغییرات پولی در کشور بمنظور رفع مشکلات ناشی از چاپ و نشر بانکنوت های تصمیم اتخاذ داشت تا بانکنوت های نو افغانی معرفی و بانکنوت های کهنه تعویض و از جریان اقتصادی خارج گردند، که طبق فرمان شماره ۱۴۲ مورخ ۱۳۸۱/۰۷/۱۴ مقام محترم ریاست جمهوری اسلامی افغانستان این پروسه عملاً در معرض تطبیق قرار گرفته و تکمیل گردید.

حسب حکم فرمان فوق الذکر طریق رسمی تعویض پول چنین ثبت گردید:

براساس نرخ رسمی مبادله، یک (۱) افغانی نو معادل یک هزار (۱۰۰۰) افغانی کهنه ارزش یک (۱) افغانی نو معادل دوهزار (۲۰۰۰) افغانی جنبشی و نوت های نمبر بالا در جریان پروسه تعویض پول های افغانی کهنه به پول های افغانی نو دو نوع نرخ مبادله تعیین و تطبیق گردید.

افزون بر این، پروسه تعویض پول یک پروسه خطیر ملی و پر هزینه دولت جمهوری اسلامی افغانستان، خوشبختانه با تقبل مصاف آن تأثیرات منفی اقتصادی - اجتماعی را که منتج به بی نظمی پولی در

کشور گردیده بود از بین برد و مجموعاً در حدود ۱۵.۷ میلیارد افغانی نو را از طریق پروسه تعویض به دست نشر سپرد و پولهای افغانی کهنه را به نرخ های تعیین شده فوق الذکر از جریان اقتصادی خارج کرد.

چالش های پروسه تعویض پول افغانی کهنه به پول افغانی نو:

در این رابطه، موضوع مهم این بود که آیا واحد پولی یک کشوری دیگری را طور مؤقت منیث پول مورد استفاده قرار داد و یا پول جدید ملی را پیشکش نمود. افغانستان میتوانست واحد پول خارجی را به نرخ مبادله ثابت مورد استفاده قرار دهد، زیرا نشر پول جدید افغانی وقت بیشتری را در بر میگرفت، اما تصور میشد که ورود پول های کهنه بصورت سرسام آور را نمیتوان بصورت فوری در کنترل در آورد که خود پروسه تعویض پول را مختل مینمود. همچنان، برای پالیسی سازان اقتصاد کلان تعویض پولهای افغانی کهنه به پولهای افغانی نو، تعیین مدت یا زمان تعویض پول و معلوم نبود مقدار پولهای در جریان در کشور منیث چالشها شناخته شده بودند. لذا بعد از آمادگی چندین ماهه تاریخ ۱۵ میزان سال ۱۳۸۱ هجری شمسی روز آغاز برنامه تعویض پولهای افغانی کهنه به پولهای افغانی نو تعیین گردید.

برعلاوه، تعویض تمام پول های کهنه در یک مدت کوتاه با چالش های بزرگ

لوجستیکی مواجه بود. یکی از مشکلات را میتوان صعب العبور بودن راه های مواصلاتی جهت انتقال سریع پول عنوان کرد. رهبری د افغانستان بانک جهت تطبیق پروسه تعویض پولهای افغانی کهنه به پول افغانی نو تنظیمات اساسی را روی دست گرفت، مانند: انتقال پولهای نقد توسط هلیکوپتر ها به مراکز تعویض پول در نقاط دوردست کشور و آمادگی های محتاطانه جهت یقینی ساختن امنیت و از بین بردن پولهای افغانی کهنه در اسرع وقت تا پول های کهنه جمع آوری شده بار دیگر به بازار راه نیابد و در جریان اقتصادی شامل نگردد.

مزایای تعویض پول افغانی کهنه به پول افغانی نو:

برای زمینه سازی رشد و انکشاف اقتصادی، ایجاب مینمود تا یک پول واحد ملی منیث وسیله مبادله، ذخیره ارزش و واحد حسابی و وسیله تادیات قروض معرفی میشد، خوشبختانه این امر موفقانه مورد تطبیق قرار گرفت.

معرفی بانکنوت های جدید و پروسه تعویض پول مزایای فراوان داشت، بطور مثال: معرفی بانکنوتهای جدید افغانی نیروی مجدد را به د افغانستان بانک در قسمت کنترل، چاپ و نشر پول افغانی بخشید. یعنی د افغانستان بانک احصائیه دقیق مقدار پول در جریان را دوباره حاصل کرد. متعاقباً، د افغانستان بانک در موقف

مساعد قرار گرفت تا تطبیق پر مفهوم سیاستهای پولی را تعقیب نموده تا منجر به ثبات قیم داخلی و قسماً نرخ مبادله گردد.

ریفورم پولی، د افغانستان بانک را قادر ساخت تا سیاست های پولی خویش را در روشنی کامل مقدار پول در جریان طرح، تدوین و تطبیق نماید. البته که تطبیق سیاست های پولی باید در هماهنگی با سیاست های مالی کشور وضع گردند تا ثبات اقتصاد کلان حفظ گردد.

بصورت مختصر میتوان از مزایای دیگر ریفورم پولی در افغانستان ذیلاً یاد آوری نمود:

از بین بردن منابع غیر متمرکز چاپ و نشر پول افغانی در مناطق مختلف کشور.

د افغانستان بانک بحیث یگانه مرجع چاپ، ضرب و نشر پول کاغذی و مسکوکات فلزی افغانستان شناخته شد.

یکسان ساختن ارزش اسمی واحد پول افغانی.

رونق تجارت خارجی افغانستان با کشورهای دیگر.

از بین بردن مشکلات محاسبوی که ناشی از ازدیاد صفرها بود.

ایجاد سهولت در انتقال پول فزیک.

ارزش اسمی و حقیقی:

پالیسی سازان اقتصاد کلان به این نظر اند که اصلاح واحد پولی افغانستان یا تعویض پول های افغانی کهنه به پولهای افغانی نو تغییر

اسمی یعنی حذف سه صفر را نشان میدهد، باید خاطر نشان ساخت که این تغییر اسمی در حقیقت کدام تأثیر منفی بالای قوه خرید پول در جریان پروسه تعویض نداشته است.

بطور مثال، مدت تعویض پروسه واحد پولی افغانی کهنه به واحد پولی افغانی نو ذیلاً مورد مطالعه قرار میگیرد:

مدت تعویض پول افغانی کهنه به پول افغانی نو از تاریخ ۱۵ میزان ۱۳۸۱ ساعت هشت شروع الی تاریخ ۱۴ قوس ۱۳۸۱ ساعت ۸ شب ختم گردید.

که در این جریان پروسه تعویض پول های افغانی کهنه به پول های افغانی نو در مقابل یک دالر امریکایی قرار ذیل مبادله می شد:

بتاریخ ۲۰ میزان ۱۳۸۱ یک دالر امریکایی در مقابل افغانی کهنه به نرخ اوسط اسمی ۴۹۸۰۸۳۰ مبادله میگردید.

بتاریخ ۲۰ عقرب ۱۳۸۱ یک دالر امریکایی در مقابل افغانی کهنه به نرخ اوسط اسمی ۶۲۹۳۲۵۰ مبادله میگردید.

مثال های فوق بخاطر برگزیده شده اند که درآنوقت پول افغانی کهنه و پول افغانی نو همزمان در چلند یا جریان اقتصادی قرار داشته و پروسه اصلاح واحد پولی نیز در حال تطبیق بود. لذا، صرف نرخ مبادله اسمی پول افغانی کهنه در مقابل دالر امریکایی توسط صرافان به دسترس سروی کنندگان د افغانستان بانک قرار داده میشد، که حذف سه صفر نرخ مبادله اسمی فوق را در ذیل چنین ارائه میدارد:

بتاریخ ۲۰ میزان ۱۳۸۱ یک دالر امریکایی در مقابل افغانی نو به نرخ اوسط اسمی ۴۹۸۰۸۳۰ مبادله میگردید.

بتاریخ ۲۰ عقرب ۱۳۸۱ یک دالر امریکایی در مقابل افغانی نو به نرخ اوسط اسمی ۶۲۹۳۲۵۰ مبادله میگردید.

از تذکر فوق میتوان چنین نتیجه گرفت که اصلاح واحد پولی بالای قوه خرید پول افغانی در کوتاه مدت کدام تأثیر نداشته و تغییری وارد نموده است.

حفظ قوه خرید پول افغانی

عمدتاً یکی از عوامل کاهش دوامدار ارزش حقیقی یا قوه خرید افغانی عبارت از چاپ و نشر پول بدون در نظر داشت تقاضا به پول بوده که منجر به نرخ بلند انفلاسیون در کشور می گردد.

شاید در بعضی حالات استدلال در مورد سپرده های بانکی و عقد قرارداد هاییکه سالها قبل صورت گرفته بود بروز نماید. به عباره دیگر شاید ادعا گردد که از اثر تعویض پول افغانی کهنه به پول افغانی نو یا تطبیق ریفورم پولی در افغانستان ارزش پولی تماماً یا بعضی واحدهای اقتصادی متضرر گردیده است. در این مورد مثال نرخ مبادله اسمی بالا منحصاً شاخص کدام تغییر را نشان نمیدهد. صرف میتوان گفت که علل کاهش ارزش افغانی چاپ و نشر منابع متمرکز بدون در نظر داشت تقاضا به پول و منابع غیر متمرکز بوده است. ◀◀

در گراف فرضی (a) قسمیکه مشاهده میگرد، مقدار پول (M) از آغاز چاپ و نشر بانکونها و ضرب مسکوکات فلزی در افغانستان در نظر گرفته شده که در هر دقیقه یا هر ثانیه ارزش اسمی افغانی تحت تاثیر تورم پولی بوده و قابل تصحیح میباشد.

در گراف فرضی (a) نرخ تورم پولی بصورت خطی یا مستقیم در نظر گرفته شده است، چون نرخ تورم پولی عبارت از بلند رفتن دوامدار سطح قیم است که کاهش قوه خرید را در یک دوره معین انعکاس میدهد، اما در حقیقت شاید در بعضی حالات نرخ تورم پولی یک مدت زمان ثابت داشته و ارزش حقیقی پول محفوظ باشد.

شکل ذیل بصورت فرضی تصویر اقتصاد از آغاز چاپ و نشر پول در افغانستان را نشان میدهد:

$M =$ مقدار پول افغانی.

$m_0 =$ مقدار عرضه پول در یک اندازه ثابت فرض گردیده است،

مثلاً: ۲۰ میلیارد افغانی.

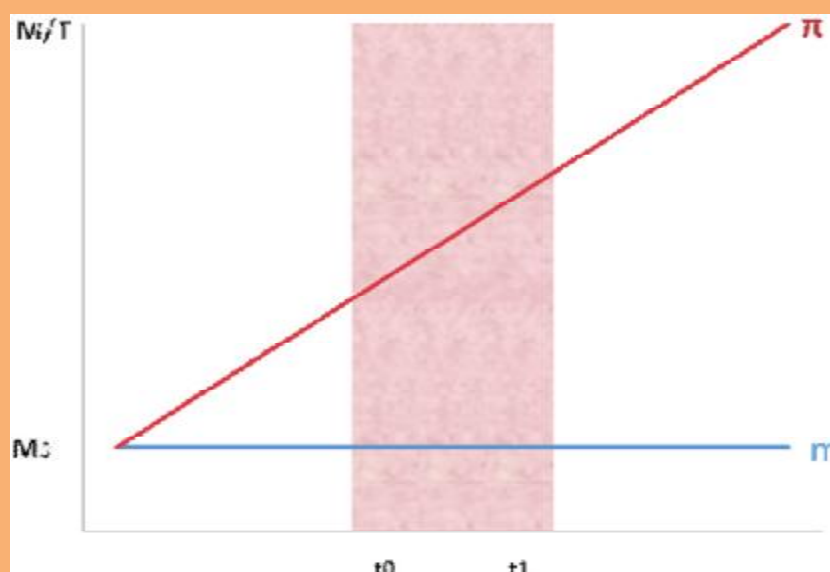
$\Pi =$ نرخ تورم پولی.

$T =$ زمان.

$t_0 =$ زمان آغاز پروسه تعویض پولهای افغانی کهنه به پولهای افغانی نو.

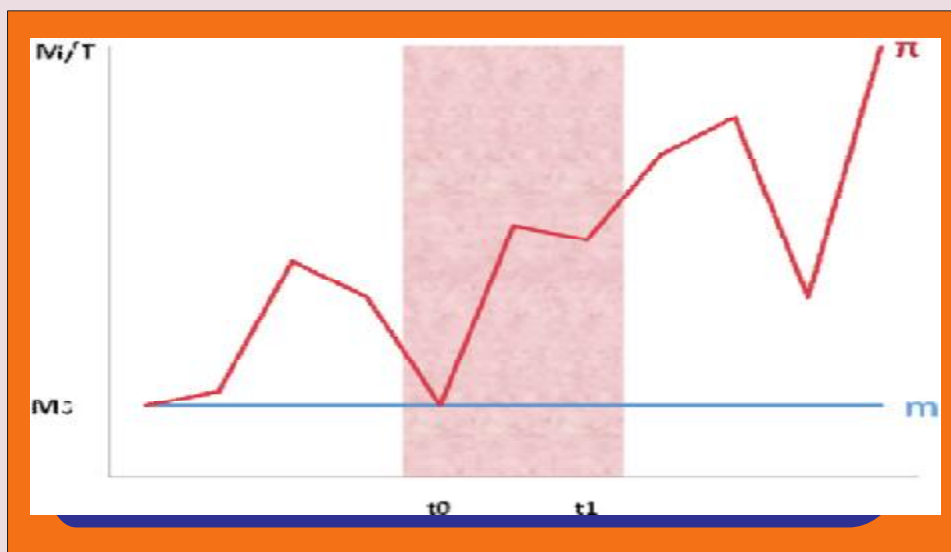
$t_1 =$ زمان ختم پروسه تعویض پولهای افغانی کهنه به پولهای افغانی نو.

گراف فرضی (a):

نو) شاخص سازی نمود. زیرا هر روز، هر ساعت، هر دقیقه و هر ثانیه قبل از ریفورم پولی نرخ متفاوت تورم پولی داشته است و موضوعات را پیچیده تر خواهد ساخت. موضوع در گراف فرضی (b) وضاحت بیشتر دارد. ◀◀

اگر کدام ادعا یا منازعه مالی ظاهر میگرد که به موعد قبل از پروسه تعویض پول افغانی کهنه به پولهای افغانی نو رجعت داده شود، در آنصورت باید خیلی محتاطانه عمل نمود و نباید به عقب برگشته جهت تعیین ارزش حقیقی میان دو پول افغانی (افغانی کهنه و افغانی

گراف فرضی (b):

معنی سقوط ارزش آن نبوده، بلکه عوض شدن آن به پول افغانی نو بوده که در ارزش اسمی آن اثر نداشته است.

پروژه اصلاح واحد پول افغانی د افغانستان بانک را قادر ساخت تا سیاست های پولی خویش را در روشنی کامل طرح، تدوین و تطبیق کند. بدون شک، این ریفورم تمام واحدهای اقتصادی را نیروی مجدد بخشیده و اعتبار ملی را بوجود آورد. در این رابطه، سیاست های جدید مالی دولت تدوین گردیده و هماهنگ سازی سیاست های پولی با سیاست های مالی کشور در تأمین و حفظ ثبات اقتصاد کلان خیلی ممد واقع گردیده است. ●

منابع و مأخذ:

فرمان شماره ۱۴۲ تاریخ ۱۳۸۱/۰۷/۱۴ رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان در مورد انتشار بانکنوتهای افغانی نو.

<http://www.economypoint.org/c/currency-reform.html>

وبسایت بانک مرکزی ترکیه

<http://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=4632069>

<http://www.bcb.gov.br/?MONETARYSYS>

<http://www.ceri-sciencespo.com/cherlist/sgard/argentina.pdf>

نرخ تورم پولی در گراف فرضی (b) بخاطر غیر خطی یا غیر مستقیم فرض گردیده است که نرخ تورم پولی بصورت دقیق از آغاز چاپ و نشر بانکنوتهای و ضرب مسکوکات الی آغاز پروژه تعویض که به T0 ارائه گردیده است، وضاحت نداشته.

بر اساس تجارب بین المللی، حذف سه صفر پایین ترین سطح در پروژه تعویض پول و تطبیق ریفورم پولی می باشد. همچنان، ارزش حقیقی واحد پول افغانی با گذشت زمان در مراحل مختلف کاسته شده است که منجر به انفلاسیون لگام گسیخته شد. یعنی ارزش اسمی یا حقیقی افغانی صرف در یک نقطه سقوط نموده است، بلکه اصلاح گردیده است، مانند: گراف فرضی (b) میان T0 و T1 که آغاز و ختم پروژه تعویض پول افغانی کهنه به پول افغانی نو را نشان میدهد.

نتیجه گیری:

بر اساس تجارب بین المللی، اصلاح واحد پولی طبق نیاز هر کشور طرح، تدوین و تطبیق میگردد که جمهوری اسلامی افغانستان توانست به کامیابی اصلاح واحد پول افغانی را توسط حذف سه صفر تطبیق نماید. در این رابطه باید گفت که حذف سه صفر پول افغانی کهنه به

په وروسته پاتې هېوادونو کې پولي سیاستونه

عين الله عيان

دي. خو د دې هېوادونو کوچنی تصدی اکثرًا له عنعنوي لارې پانگه پیدا کوي او په ډېره کمه اندازه د پانگې اخیستنې په موخه کریدني بازار ته مراجع کوي.

د حکومت لخوا صنایعو سره مرسته په زیاته اندازه د سیاسي ملحوظاتو له مخې کیږي او د سیاسي ټیکاو نه شتون د دې لامل کیږي چې کوچنیو او ټولگټو پروژو ته ترجیح ورکول شي.

۳- لنډ مهاله او ژر رسیدونکو پروژو ته ترجیح

داسې ویل کیږي، که چېرې یو حکومتي پور تر لاسه شي، د اوږد مهاله مثره پروژو په پرتله به دې پور ته په نورو لارو (په ژر مثره او سوداگریزو پروژو) په کارولو کې ترجیح ورکول کیږي او که چېرې ممکن وي هغه دې د هېواد څخه دباندې وکاروي (د پانگې تیښته). د کوچنیو

دی راغلي. د بېلگې په توګه په ډېری هېوادونو کې په پراخه توګه لا مالي چارې په دودیزه توګه مخې ته ځي او د مالي نظام د پوښښ کچه په بې سارې توګه محدوده ده. په ډېری هېوادونو کې تر اوسه پورې د ونډو (سهام) بازار رامنځته شوی نه دی او په دې توګه د پانگې بازار د نشتوالی له امله لا د بازار عملیاتو په ادنی وسایلو ډډه وهل کیږي چې دا په خپله د اغیزناکه پولي سیاست د پلي کیدو لپاره ستونزې راولاړوي.

۲- د صنایعو او بازارونو نه پرمختګ د پانگې اچوونې او کریدت بازار په خپل لومړني پړاو کې دی، ډېری صنایعې چې په دې هېوادونو کې تاسیس شوي دي د څو ملتونو د تصدیو ځانګې دي او د تمویل چارې یې له کورني بازار سره کمې اړیکې لري او له بهرنیو کریدتي بازارونو سره تړلي

۱- د پولي سیاستونو په برخه کې د پرمختګ په حال کې هېوادونو ځانګړې ستونزې:

په ورسته پاتې هېوادونو کې اوس مهال پولي سیاستونه له ډېرو ستونزو سره لاس او ګریوان دي او د اقتصادي ټیکاو په موخه له پولي سیاستونو څخه ګټه اخیستنه اسان کار نه دی.

دې ستونزو لپاره مختلف دلیلونه وړاندې شوي دي.

۱- د پولي موسساتو نه پرمختګ څرنګه چې څرګنده ده، پولي موسسات د دې هېوادونو د اقتصادي او ټولنیزو موسساتو خپل طبیعي پرمختګ نه، بلکې په تقلیدي توګه د پرمختللو هېوادونو څخه اخیستل شوي دي. همدارنګه موسساتي او ټولنیز شرایط چې د پولي سیاستونو پلي کول ممکن کوي، تر اوسه پورې منځته نه

ژر ثمره پروژو ترجیح د پانگې له قلت او د باکفایته کریدي بازار د نه شتون پرته نور عوامل هم لري چې یو عامل یې دیموگرافیکي (Demographic) دی. همدارنگه هغه موده چې په پرمختللي هېواد کې یوه کوچنۍ دوره گڼل کېږي د بېلگې په توگه درې یا څلور کاله د دې هېواد خلکو ته یو عاید دی، نو ځکه دوي اوږد مهاله پروژو کې پانگې اچونو ته ډېر زړه نه ښه کوي.

د دې هېوادونو ملي اقتصاد هم کوچنی دی او سرانه عاید یې هم په کال کې له څو سوه ډالرو څخه تیری نه کوي او د دې هېوادونو ډېری وگړي هم معمولاً څو ملیونو ته محدود دي. په همدې ترتیب یې د پولي بازارنو له امله د توکو بازارونه کوچني او نا بشپړ دي.

۴- په حکومتونو باندې باور نه درلودل په دې هېوادونو کې د سیاسي ټینګښت نه شتون لامل شوی چې خلک په پیسو او حکومت لږ اعتماد ولري، دا نه ډاډمنتیا د پولي سیاست پلي کول ستونزمن کوي، همدارنگه خلکو ته د راتلونکي په اړه د پیسو د پیریدلو ځواک، پورو او پور اخیستونکو لپاره خطرونه، د سپما نه علاقه یا نه امکان، پر بانکونو او بانکي سیالیت او پولي ساحې باندې بې اعتمادی پیدا کوي.

۵- د اقتصادي وضع او حکومتي پلانونو نه واضح کول:

په دې هېوادونو کې د تادیاتو د بیلانس وضع د وړاندوینې وړ نه ده. اسعاري بودجه یا خو وجود نه لري او یا خو یې چمتو کولای نه شی، د نړیوالو پوړونو کچه او د

تادیې اقساط حکومتي چارواکو ته روښانه نه دي، خو د اسعارو د اړتیا له امله د تبادلې نرخ ته توافق ورکړي. د ښوونې او روزنې کچه یې ټیټه او له بهرني بازار څخه د صادرونکو معلومات محدود دي. همدارنگه کله چې د یو هېواد د صادراتو قیمت د ټیټدو په حال کې وي، صادرونکي د توکو په صادرونو اقدام کوي او د نړیوال بازار په وخت کې د خپلو گډامونو د زیاتیدو لپاره زمينې مساعدوي. له سوداګریز کریدت څخه کمه استفاده کېږي او ځینې وختونه انفلاسیون او صادراتو لپاره د رسمي تبادلې د نرخ موجودیت د صادرونکو گټه له منځه وړي. وارداتي او مالیاتي تعرفې پرته له دې چې پیشبیني او یا پرې بحث وشي، بدلون مومي.

د حکومت څو کلن اقتصادي پلانونه خیالي دي، خلک او حتی په خپله دولت هم هغه درک کولای نشي، ډېری پانگې اچونې په عنعنوي سکټور کې تقلیدي ترسره کیږي چې د بازار د اشباع (مړشت) او د باکفایته پانگې د نه برابرې لامل کېږي.

۶- د کارګرو ټولنو ځواک (قدرت)

د کارګرو ټولنو له بیکاریو سر بهر چې د حکومت خپله روزنه او تقلید دی، په هېواد کې یو سیاسي رکن وي. دا ټولنې معمولاً مزدونه لوړ ټاکي گټې او د نوي پانگې اچونې امکان ته کموالی بخښي. په ډېری هېوادونو کې د تعلیم یافته بیکارانو شمېره مخ په زیاتیدو ده، چې جبراً په دې چارو لږ مولدین بوخت دي او گویا پانگې اچونې په معارف کې په مصرف رسیدلي دي. د

کارګرو ټولنو د فشار لخوا د متصدیانو د گټو کمېدلو له امله د نویو پانگو اچونو انګیزې را کمې شوي دي.

د پورته ستونزو په پام کې نیولو سره د تعجب ځای نه ده چې د پولي سیاست عادي وسایل (د پرانیستي بازار سیاست، تنزیل (تخفیف) او قانوني ریزرف په دې هېوادونو کې د پلي کېدو کم قابلیت لري. همدا ډول بها لرونکو پاڼو لپاره د یو مناسب بازار نه موجودیت، نه علاقه او یا د زیاتو سیاسي عواملو په پام کې نیولو سره د سوداګریزو بانکونو لخوا له مرکزي بانک څخه د پور اخیستلو نه امکانتیا او نا ډاډمنتیا او د قانوني ریزرف په پام کې نیولو سره په عادي حالت کې د بانکونو د ریزرف زیاتولو په وروسته پاتې هېوادونو کې د دې وسایلو استعمال کم کړی دی.

په اقتصادي پرمختیا کې د پولي تمویل د رول په اړه نظرونه

د دویم نړیوال جنګ څخه وروسته تر دوو لسیزو پورې د پولي سیاست مهم هدف له اقتصادي ټینګښت څخه عبارت ؤ او په وروسته پاتې هېوادونو کې د پرمختګ لپاره هڅونه د هغوي موخه نه وه. ځکه د نړیوال جنگه وروسته په اقتصاد کې تیوریکي عنعنه دا وه چې د پیسو په عرضه کې بدلونونو یوازې قیمتونه او مزدونه بدل کړي، په تولید او استخدام یې هیڅ اثر نه دی درلودلی. سره له دې چې ستر نړیوال کړکېچ ثابت کړی وه چې پیسې کولای شي استخدام او تولید متاثر کړي، خو په ۴۰ او ۵۰ لسیزه کې ډېری اقتصاد پوهان د کینزیانو د نظرونو پر

سلنی ته ورسیري. له دی کبله فکر کیري په هغه هیوادونو کې چې ۱۵ څخه تر ۲۵ سلنی پوری اقتصادي معاملې د پولې اقتصاد څخه دباندی ترسره کیري، د پولې سیاستونو اغیزمنتوب پکې محدود وي. سربیره پر دې له جنگ څخه وروسته تر ۱۹۷۰ کاله پوری د تبادلې ثابت نرخ په هر ځای کې حکمران ؤ او فکر کیده چې پانگه په بشپړه توگه متحرک ده او د تبادلې د ثابت نرخ په موجودیت سره البته په کوچنیو هیوادونو کې پولې سیاست کم موثر دی. په ۷۰ لسیزه کې د تبادلې د ثابت نرخ پر ځای د دې نرخ نور ډولونه دود شو، همدارنگه د وروسته پاتې اقتصادونو د پولې کیدو درجه هم زیاته شوه او په پای کې ثابته شوه چې د پانگې بشپړ تحرک سم نه دی، د دې شرایطو لاندې د ۳۰ تمې لسیزې په اوایلو کې مفکوره پیدا شوه چې که چیرې پولې سیاستونه په سمه توگه پلي شي تر یوه حده له اقتصادي ټینګښت سره مرسته کولای شي.

له بلی خوا د یون اقتصاد عقیده درلوده چې پولې سیاست په اوږد مهاله اقتصادي پرمختګ باندې اغیز نه لري، خو وروستیو څیړنو ښودلې چې پولې سیاستونه د سیمو او په راټولولو او د هغه په چمتو کولو ډیرې اغیزې لري او په دې ډول کولای شي چی وده او اقتصادي پرمختیا متاثره کړي. سطحې پولې سیاست (shallow) له اقتصادي ودې سره توپیر لري، بیکاري، د عاید وېش او د ملي اقتصاد خپلواکي په منفي توگه متاثره کوي، له بلی خوا اقتصادي ودې لپاره ژور (Deep) یا ازاد پولې سیاست، استخدام، د عاید مناسب وېش او د هیواد اقتصادي خپلواکي مثبت اغیز پیژندل کیري. ●

ماخذونه

سیاست های پولی در ممالک عقب مانده

لیکوالان: دوکتور محمد انور شبان و دوکتور محمد نعیم اسد

۱۹۹۴ کال د اکتوبر میاشت

BBC، ۲۰۱۱ د جون ۲۱، www.bbc.co.uk/pashto/

بنسټ معتقد ؤ چې پولې سیاستونه په شغلي تموجاتو باندې ډېر کم اغیز لري.

د پولې سیاست د اغیزمنتوب په هکله تردد په وروسته پاتې هیوادونو کې ډیر دی، ځکه د تنظیم شوي سکتور تر څنګ یو عنعنوي سکتور وجود لري چې په هغه کې تر اوسه د پولې کیدو درجه یا (Monetization Ratio) د ټولو توکو او خدماتو نسبت چې په اقتصاد کې په پیسو پیرل کیري) کم دی. د بیلګې په توگه تر ۱۹۰۷ میلادي کاله پورې په امریکا کې یوازې درې ربع معاملې په پیسو ترسره کیدلې او یوه ربع یې د پولې اقتصاد څخه بیرون پاتې وه، د پولې کیدلو درجه د آسیایي او لاتیني امریکا په هیوادونو کې لوړ دی، کیدای شي دا نسبت ۹۰ یا ۹۵

د افغانستان بانک قانون

۱۸- د نمایندګۍ دفتر: په بانک پورې تړلی د راکړې ورکړې ځای دی چې په هغه کې پولي سپارنې یا دبېرته ورکړې وړ وچوه له ټولو خلکو څخه ترلاسه کیدلی نه شي.

۱۹- تابع شرکت: هغه حکمي شخصیت دي چې یو شخص یا د اشخاصو یوه ډله په ډله ایزه توګه په هغه کې په سلوکې د پنځوسو معادل یا له هغه څخه زیات د رأیو د حق لرونکو ونډو یا د واکمنو ونډو لرونکي وي او د شرکت په اداره او سیاستونو او پروګرامونو په اجراء کولو کې ئې اغېزمن نفوذ او کنترول ولري.

ممنوعه فعالیتونه

دوه یمه ماده:

(۱) هېڅ شخص نه شي کولای له د د افغانستان بانک څخه د بانکدارۍ د جواز له ترلاسه کولو پرته، په هېواد کې د اعتبار د رامنځته کولو یا پانګې اچونې په منظور له عمو موخه د پولې سپارنو یا د بېرته ورکړې وړ نورو وجوهو د ترلاسه کولو په فعالیتونو لاس پورې کړي.

لاندې اشخاص له دې حکم څخه مستثنی دي.

۱- هغه شخص چې د دې قانون له نافذېدو د مخه یې د تقنیني سندونو مطابق په افغانستان کې د اعتبار د رامنځته کولو یا پانګې اچونې په منظور د سپارنو یا د بېرته ورکړې وړ نورو وجوهو د ترلاسه کولو لپاره ئې د فعالیت جواز ترلاسه کړی دی.

۲- هغه شخص چې د اعتباراتو د تمویل پیسې په بېرته د ورکړې نه وړ پانګه کې دونهیز ګډون د ژمنې، دمالې مؤسسو د اعتبار له ماحصل یا د پانګې په بازارونو کې د صادرو شوو بها لرونکو سندونو له لارې ترلاسه کوي.

۳- هغه شخص چې دتثبت د ماهیت او اندازې یا د هغه د منابعو (سرچینو) په علت، د د افغانستان بانک لخوا د دې قانون له حکمونو څخه معاف شوی وي. دغه معافیتونه کېدلی شي مشروط یا د وخت له نظره محدود یا قسمي وي او د دې قانون ځینې برخې چې په نوموړي شخص باندې د اطلاق وړ وي، مشحصې او فهرست کيږي.

(۲) هېڅ شخص نه شي کولای د بانکدارۍ له جواز پرته د بانک دکلیمې یا دهغې له مشتقاتو څخه د راکړې ورکړې، محصول یا خدمت په اړه ګټه

واخلي، خو دا چې له هغې څخه ګټه اخیستل قانون یا بین المللي موافقه لیک په رسمیت پېژندلي وي، یا هغه موارد چې پکې د (بانک) کلمه په کار وړل شوې وي، په بانکي فعالیتونو پورې اړه ونه لري. د نمایندګۍ دفتر نه شي کولای د بانک له کلیمې څخه په خپل عنوان کې استفاده وکړي، خو دا چې د (بانک) کلمه د هغه بانک د قانوني نوم یو جزء وي چې د نمایندګۍ دفتر په هغه پورې مربوط دی.

هغه بانک چې د بانکدارۍ جواز ئې لغوه شوی وي، مکلف دی چې په خپل عنوان کې د (انحلال په حال کې بانک) عبارت په کار یوسي.

(۳) د د افغانستان بانک کولای شي د نظر وړ اشخاصو دسندونو او ثبت دفترونه وپلټي، دتعلل او سرغړونې په صورت کې، مسؤل امنیتي مراجع مکلف دي، د غوښتنې په وخت کې له زورڅخه په کار اخیستنې سره له د افغانستان بانک سره په دې اړه مرسته وکړي.

عکاسی شهادت چشم و هوش است

صمیم قلب از ایشان ممنون هستم.

د افغانستان بانک، بخصوص آمریت عمومی اسناد و ارتباط این بانک

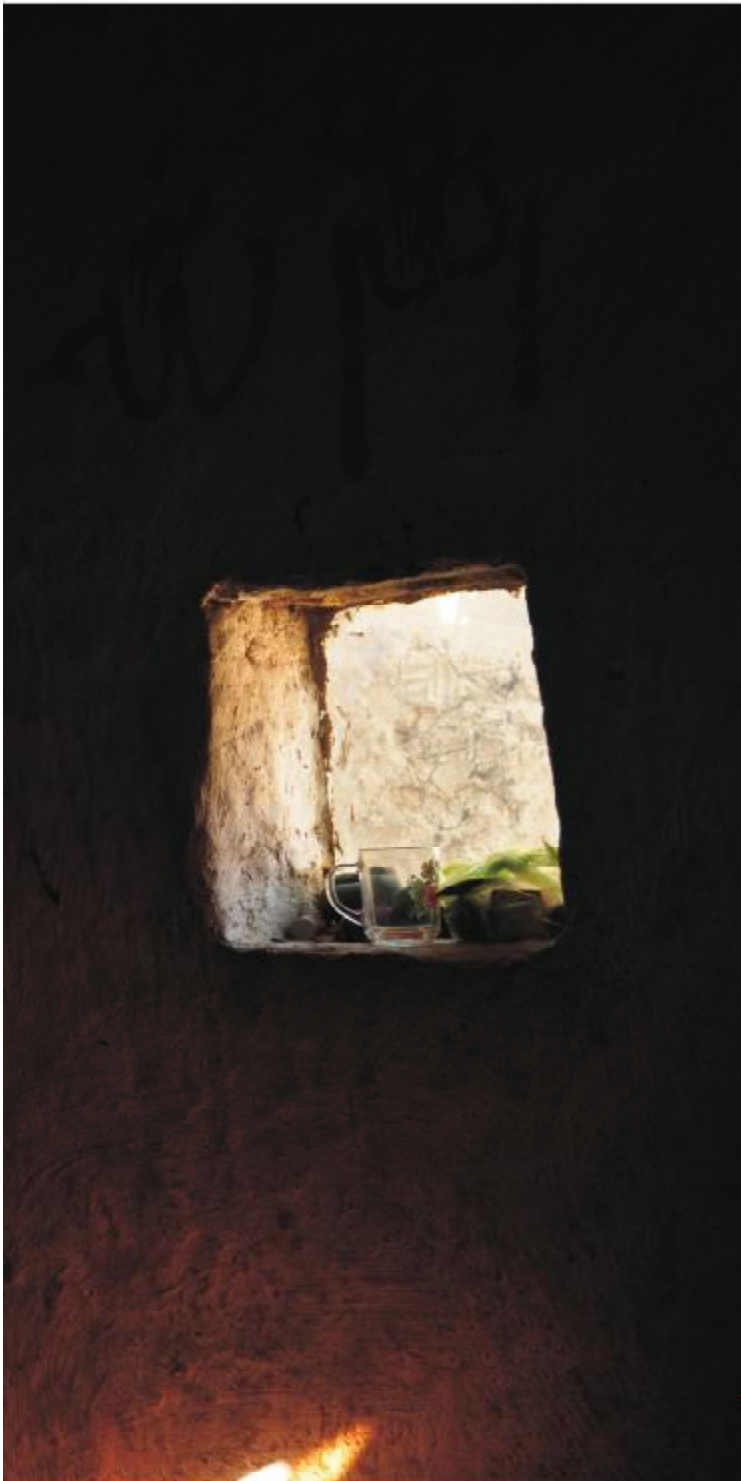
همه ساله به مناسبت بیست و هشتم اسد روز استرداد استقلال کشور مسابقه آثار هنری تحت نام جوایز مطبوعاتی از طرف وزارت محترم اطلاعات و فرهنگ راه اندازی می شود که در سال ۱۳۹۰ نیز این رقابت راه اندازی گردید.

در این مسابقه هنرمندان رشته های مختلف چون: کتاب نویسی، نقاشی، خطاطی، عکاسی، سینما و غیره شرکت ورزیده بودند، که نتیجه آن بعد از ارزیابی هیئت متخصص و مسوول بتاريخ ۲۹ حوت ۱۳۹۰ طی محفلی در تالار بین المللی مطبوعات وزارت محترم اطلاعات و فرهنگ به اشتراک محترم سید مخدوم رهین وزیر اطلاعات و فرهنگ و عده یی کشیری از اراکین بلند رتبه دولت و پیشتازان هنرهای زیبا اعلان گردید. یکی از اشتراک کنندگان این مسابقه محترم زیرک ملیا فوتو ژورنالیست د افغانستان بانک بود که اثرش تحت عنوان (یک دریچه یک نگاه) که زندگی یک طفل کوچی را در یک اتاق تاریک به نمایش گذاشته بود، در میان ۵۳ اثر دیگر که توسط عکاسان مشهور به نمایش گذاشته شده بود، منیحت بهترین عکس سال برگزیده شد و مقام اول را از آن خود نمود، همچنان هیئت رهبری د افغانستان بانک به منظور کسب این مقام که افتخار برای خودش و همچنان د افغانستان بانک است، تقدیر نامه درجه سوم را برایش اعطا فرمودند.

محترم زیرک ملیا در رابطه به عکس خویش چنین میگوید:

"به صورت کل عکاسان و فوتو ژورنالیستان در مورد هدف و پیام تصاویر شان صحبت نمی نمایند، هر آنچه که برای گفتن است، آنرا از طریق تصویر به نمایش می گذارند. من هم زندگی یک طفل کوچی را به تصویر کشیدم، تا همه ببینند و خود در رابطه به عکس برداشت و قضاوت نمایند، صرف موضوع اصول عکاسی، سنجش دقیق نور، اندازه گیری، ترکیب بندی و قاعده های خاص عکاسی مواردی اند که باید آنرا قبل از عکاسی مدنظر گرفت. عکاس باید مانند شاعر به دنیا بنگرد مثل فیلسوف بالای سوژه ای که از آن تصویر می گیرد با دقت فکر نماید و مثل نقاش با ترکیب نور آنرا درج فریم کامره بسازد".

با آنکه من به حیث عکاس راه طولانی در پیش دارم اما از استاد عزیز گلبدين الهام سپاسگزارم که قدم زدن به این راه را برایم آموخت البته از

موفقیت های مزید آقای زیرک ملیا را در عرصه های مختلف زندگی بخصوص در رشته مورد علاقه اش از بارگاه خداوند متعال استدعا نموده و چشم انتظار آثار بهتر هنری و کار های بیشتر ایشان در این عرصه است. ●

(یک دریچه یک نگاه) اثریکه مقامو لجوايز مطبوعه ي کشور رامز آ نه خود نه مود

تنظیمات نور سنجی: آپشن (منول)، حساسیت (ISO) ۲۰۰، دیوفرام (F) ۸.۵، شتراسپید ۴۰.۵ وایت بیلانس آفتابی، وایت شات

تصویر: کابل افغانستان

نظام بانکداری تأمین کننده منابع مالی فعالیت های اقتصادی

از آنجائیکه تغییر، تحول و انکشاف در تمام عرصه های زندگی یک جامعه وابسته به مناسبات اقتصادی و اجتماعی جامعه است. دنیای امروزی که پایه و اساس آن بر مبنای ساینس و تکنالوژی مُدرن استوار است در جهت تعقیب، رشد، بهبود و انکشاف اقتصادی به سرعت آنچه در توان دارد گام بر میدارد. مناسبات اقتصادی امروز قسمی است که هر کشور میتواند تا فعالیت های اقتصادی خویشرا به صورت آزادانه انجام دهد.

با سهم گرفتن مناسبات پولی در جهان و تغییر شکل مناسبات تجارتي و اقتصادی رول و ارزش بانک ها در ایجاد تسهیلات و تسريع مبادلات تجارتي و اقتصادی با ارزش تلقی گردید. قسمیکه نظام بانکداری افغانستان در ده سال گذشته شاهد انکشاف و تحولات سریعی در عرصه های مختلف بود و میتوان گفت که نظام بانکداری هر کشور به مانند چرخه های فعال و متحرک است که در جهت رشد و ترقی اقتصادی و رفاه جامعه نقش ارزنده و بارزی را دارا میباشد و کشور را به سوی رشد و انکشاف اقتصادی میتواند سوق دهد و در ساحات مختلفه حیات اقتصادی رول بس مهم و ارزشمند را ایفا میکند. در شرایط کنونی با در نظر داشت وسعت اقتصادی، بانکهای مختلف در کشور ایجاد گردیده است که هر یک به سهم خویش مطابق قانون و مقررات نظام

بانکداری افغانستان، تحت نظر د افغانستان بانک منحیث بانک مرکزی افغانستان ممد انکشاف اقتصادی گردیده اند.

افغانستان منحیث کشور در حال رشد در چارچوب اقتصاد بین المللی مراحل مختلفی را طی نموده است. امروز مناسبات اقتصادی جامعه افغانی در ترویج و تقویت فعالیت های تجارتي مبتنی بر نظام اقتصاد بازار؛ با در نظر داشت شرایط ملی و بین المللی طوری عیار گردیده است که مناسبات اقتصادی آینده کشور را تأمین می نماید.

با در نظر داشت توسعه فعالیت های اقتصادی افغانستان با جهان، بانکها نیز به مفهوم وسیع آن در مجموع بحیث ممد اساس انکشاف اقتصادی جامعه شناخته شده اند.

بانکها از طریق تراکم پس انداز های پراکنده مردم در انکشاف سرمایه گذاری ها و تمویل منابع مالی سرمایه گذاری ها در رشد تولیدات صنعتی نقش و رول مهم دارند، که با تولیدات بیشتر طبعاً زمینه کار و اشتغال به مردم خلق گردیده که باعث ایجاد عاید به مردم نیز میگردد، که این کار در کشور ما جنبه عملی گرفته و برای مردم زمینه های کار چه در چوکات نظام بانکداری و چه هم در تصدی های دیگر مهیا گردیده است که این همه از دستاوردهای نظام بانکی جمهوری اسلامی افغانستان به شمار می رود. ◀◀

کارت که مجموعاً ۵۶۷۲۱ کارت، همچنان افتتاح ۱۸۵۳۶۶۷ حسابات پس انداز، جاری، میعاد و غیره از کار های تسهیلاتی این نظام به شمار میرود.

هدف این بانکها توسعه فعالیت های اقتصادی، در بخش های صادرات و واردات، سهولت ها و اعطای قرضه های تجاری، عملیات بانکی، تمویل سرمایه گذاری ها چه در داخل و چه هم در خارج از کشور بوده که هر کدام در انکشاف اقتصادی رول و نقش مؤثر و مولد خویشرا بازی نموده اند، که میتوان از اجرای مبلغ ۳۸.۰۲ میلیارد افغانی به ۵۸۳۹۳ شخص حکمی و حقیقی یاد آوری نمود.

یما عیف

تجارتی دولتی، خصوصی و نمایندگی بانکهای خارجی بوده که هر کدام با ارائه خدمات و محصولات گوناگون نقش خویشرا در زمینه های مختلف ایفا نموده اند که ممد انکشاف اقتصادی شده است که قرار آتی تعداد نمایندگی ها و تسهیلات نظام بانکی موجود را میتوان بر شمرد:

مجموع تسهیلات بانکی تا فعلاً به ۷۴۵ نوع می رسد که شامل نمایندگی بانکها در مرکز و ولایات، ماشین های خودکار صرافی در فروشگاه ها، شبکه های خدماتی در فروشگاه ها، تادیات معاشات کارمندان دولتی، سایر پرداخت های مشتریان و غیره تسهیلات بانکی، توزیع و صدور ۵۶۳۷۳ دبت کارت، ۳۴۸ کریدت

خدمات، محصولات و تسهیلات متنوع بانکها اساس شکل گیری رشد اقتصادی کشور تلقی گردیده و بانکها به طور وسیع و گسترده در انکشاف ستون های دیگر اقتصادی کشور نقش اساسی را منحصیث تمویل کنندگان و قرضه دهندگان برای سرمایه گذاری ها و تثبیتات مختلف بازی می نمایند.

با توسعه تجارت افغانستان با ممالک خارجی بانک های مختلف ایجاد گردید که هر یک به سهم خویش باعث ایجاد تسهیلات و ممد انکشاف اقتصادی و سبب رونق و رشد عرصه های دیگر اقتصادی چون: سکتور های صنعت، زراعت، ساختمان و تجارت گردیده است.

نظام بانکداری افغانستان شامل هفده بانک

ورستي وربستونه، د سړني کال لپاره

ښه زیری

ډیره حده پوره شي، د خلکو په وینا که د واورو او بارانونو لړۍ همداسې روانه وي له یوې خوا به له افغانستان څخه د وچکالي لمن ټوله شي، د غلې د کمبود له پلوه به په خپلو پښو ودریږي او له بلې خوا ګاونډیو هېوادونو د غنمو او اوږو واردولو ته اړتیا نه لیدل کیږي.

له بل پلو د کرنې د مسؤلو ارګانونو د ښه استراتیژۍ د پلي کیدو تر

د افغانستان د کرنې او مالدارۍ وزارت او خلک وړاندوینه کوي او وايي چې سړکال د واورو د ډېر وربست له امله شونې ده چې د غنمو او نورو کرنیزو توکو حاصلات په راتلونکي کال کې ډېر زیات شي. خلک وايي چې له یوې خوا د سړ کال د پرله پسې بارانونو په وروستيو میاشتو کې دا هیله پیدا کیږي چې اوسنی وچکالي په راتلونکې کرنیز کال کې تر ډېره حده راکمه شي. تر دې دمه د ۵۲ سانتي مترو په کچه وریدلې واورې خلک هیله من کړي چې راتلونکې کرنیز کال تر تیرو کرنیز کلونو به ډیره ښه وي.

د افغانستان ډېری کرنیزې ځمکې للمې او شگلنې دي او د یوه جریب ځمکې حاصلات یې د اوبولرونکو ځمکو په پرتله له دریو څخه تر پنځه چنده کم دي او له بلې خوا دغه کمښت په کلیو بارانونو او واورو پورې هم تړلي دي. په تیر کرنیز کال کې د ټول ولایتونو په کچه د للمې غنمو په حاصلاتو کې ۵۰ او د اوبولرونکو ځمکو په حاصلاتو کې ۲۰ سلنه کموالی راغلی و. راتلونکي کال خلک باید خپلو ځمکو کې غنم وکړي او شاړې بې پرېږدي.

په ډېری ولایتونو کې یو جریب للمه ځمکه له ۱۵-۲۰ منو پورې د غنمو حاصلات ورکوي، ځکه چې د للمې ځمکو حاصلات د اوبولرونکو ځمکو په پرتله کم و.

اصلاح شوي تخمونه چې په اوبولرونکو ځمکو کې کرل شوي له ۱۰۰-۱۲۰ منو پورې او هغه ځمکې چې اوبه لري او اصلاح شوي تخمونه پرې نه کرل کیږي له ۸۰-۱۰۰ منو پورې غنم ورکوي، د غنمو کمښت ستونزه به هغه وخت له منځه لاړ شي چې زمونږ ځمکې شاړې پاتې نشي.

اټکل کیږي چې په هېواد کې به د اوربستونو له امله په زیاته کچه د حاصلاتو اړتیاوې او د اړو وګړو لومړنۍ اړتیاوې به تر

څخه لاسته راځي، له همدې امله، کرڼه په افغانستان کې د نورو سترو صنایعو سره همغږي لري. او د افغانستان ستر او مهم اقتصادي سکتور غښتلی کوي.

څېړنو ښودلې ده، کله چې کروندگر په مستقیمه توګه بازار ته خپل حاصلات ولېږدوي، بېي راکښته کيږي ځکه چې په بازار کې حاصلات زیاتوالی مومي، په دې بنسټ کروندگر په سپرو خونو کې د خپلو محصولاتو زیرمه کولو ته اړتیا لري، خو خپل توکي په خپل وار بازار ته ولېږدوي او په دې کار سره گټه، لګښت کونکو ته رسېږي او هم بېي ثابتې پاتې کيږي. افغان دولت باید له هر څه وړاندې د هېواد کرنیز سکتور پیاوړی کړي، تر څو کرنیز حاصلات ډېر شي او څو زمونږ هېواد پر خپلو حاصلاتو یو بسيا هیواد شي. ●

لیکوال: عبدالحفیظ شاهین

ماخذونه: پښواک خبری آژانس، بی بی سی
راډیو او آزادي راډیو

ناچارۍ له امله د ژورو ځاګانو کیندلو ته مخه کړی، اوس به د ماشین له لګښت نه خلاصیږی. اوس مهال کروندگر ډېر خوبحال دي، ځکه چې، په تیرو کلونو کې دوی د جنراتورونو په وسیله یو جریب ځمکه په ډیره خوارۍ نشو خرڅوولی، اوس یې کاریزونه ډک شويدي او جنراتور ته اړتیا نه لیدل کيږي. دغه کاریزونه بیارغونه او چټکه رغونه غواړي، مرستندویان وهڅول شي، څو د کاریزونو په پاکولو او د بیارغونې په برخه کې د پام وړ مرسته وکړي. په داسې حال کې چې د هیواد ۸۰ سلنه کاري ځواک د کروندګرۍ په برخه کې بوخت دي، په لویه کچه، د هیواد د کروندګرو یو دود دی، چې د خپلو کورنیو اړتیا لپاره کار او کرکيله وکړي او د خپلو حاصلاتو اضافی برخه وپلوري، څو د خپلو کورنیو د اضافی توکو د پیروډلو جوګه شي. په هیواد کې توکي او حاصلات چې د کرنې او د څارویو د ساتلو

څنګ د اصلاح شویو تخمونو په تولید کې زیاتوالي راوړی، چې اصلاح شوي تخمونه زیات شي او پر کروندګرو یې ویشي، چې دا کار په راتلونکي کې د کرنې سکتور ته لا وده او پیاوړتیا ورکوي.

سړنیو اورښتونو له امله د څولسیزو وچې چینی او هغه کاریزونه چې په تیرو لسیزو جګړو، وچکالی او نه پاملرنې له امله وچ شوي وو، بیرته را ژوندی شوي دي، په ځینو کاریزونو کې اوبه ډب ولاړې دي چې باید مخه یې خلاصه او د رغولو او پاکولو په برخه کې د چارواکو او مرستندویانو مرسته ته اړتیا لري.

په تیرو څو کلونو کې کروندګر د خپلو ځمکو د خرڅولو لپاره اړ شول چې د خپلو کاریزونو ترڅنګ ژورې ځاګانې وکني او د ماشین پر مټ له ځمکې اوبه را وباسي، د سیمي خلک په دې اند دي چې د کاریزونو د اوبو په کموالی کې همدې ماشینونو ناوړه اغیزه درلوده او چا چې د

مسیر اقتصادی پاکستان

این کشور در سال ۱۳۲۶ (۱۹۴۷) به عنوان یک کشور مستقل تأسیس و از هندوستان جدا شد، پاکستان دوره های رشد اقتصادی را همراه با بی ثباتی از زمان جدا شدن، تجربه می کند.

انتظار می رود تا نفوس پاکستان به علت نرخ رشد بالای جمعیت آن کشور در سال ۲۰۲۰ زیاد تر شود، اگر چه نرخ رشد جمعیت در دهه ۱۹۸۰ در سطح بین المللی به اوج خود رسید. منابع غیر دولتی و بین المللی گزارش می دهند که جمعیت کنونی پاکستان حدود ۱۷۰ تا ۱۹۰ میلیون تخمین می شود.

اردو، زبان مشترک این کشور است، اما لسان انگلیسی، زبان رسمی می باشد که در قانون اساسی پاکستان درج و در تجارت هم بکار میرود و بیش از ۶۰ میلیون نفوس

این کشور به زبان پنجابی تکلم میکنند، اما زبان رسمی شان نمی باشد.

پاکستانی ها به گروه های قومی کوچتری تقسیم می شوند. پنجابها ۴۴،۶۸٪، سندها ۱۷،۳۶٪، پشتونها ۱۲،۳۶٪، سراییکها ۸،۳۸٪، مهاجر اردو ۷،۵۷٪، بلوچها ۳،۵۷٪ و سایر اقوام ۶،۰۸٪ جمعیت را تشکیل می دهند.

۹۶٪ جمعیت پاکستان مسلمان هستند که ۸۰٪ آن ها اهل تسنن و ۱۹٪ آن ها تشیع می باشد. پاکستان پس از ایران دومین کشور دارای تعداد بیشتر اهل تشیع در جهان است. بقیه نفوس پاکستان را مسیحیان، هندوها، یهودیها، سیکها، پارسی ها و ... تشکیل می دهند. بر اساس آمار ارائه شده کمشنری عالی مهاجرین سازمان ملل متحد ۳ میلیون مهاجر اقامت دایمی را در

این کشور اختیار نموده اند. پاکستان عضو سازمان ملل متحد، سازمان کنفرانس اسلامی، سازمان همکاری منطقه ای جنوب آسیا (سارک) و سازمان ایکو می باشد.

پاکستان یک کشور در حال توسعه است که در این اواخر با چالش هایی زیادی روبه رو می باشد. با وجودیکه در سال ۱۹۴۷ این کشور بسیار فقیر بود نرخ رشد اقتصادی پاکستان در طول ۴ دهه نسبت سیاست های نا آگاهانه دهه ۱۹۹۰ دولتمردان آن کشور نوسانات زیادی داشته است.

اخیراً تغییرات گسترده اقتصادی بر پیکر اقتصادی این کشور رونما شد که منجر به تغییر نرخ رشد در سکتور خدمات مالی و اقتصادی گردید، اما پیشرفت های بزرگی نیز در ساحه ارز خارجی و رشد سریع

در منابع ارز ثابت در سالهای اخیر بدست آورد تخمین بدهی خارجی در سال ۲۰۰۵ در حدود ۴۰ میلیارد دالر امریکایی بود. با این حال این بدهی با کمک های صندوق بین المللی پول و معافیت بدهی از طرف ایالات متحده امریکا کاهش یافته است. تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۰۵ حدود ۶/۴۰۴ میلیارد دالر برآورد شد و تولید سرانه ناخالص ملی آن ۲۴۰۰ دالر امریکایی بود.

نرخ رشد تولید ناخالص ملی پاکستان در ۵ سال اخیر شاهد یک افزایش ثابت بوده. پنج سال قبل نرخ رشد تولید ناخالص داخلی این کشور ۸/۱٪ بود، در سال مالی ۲۰۰۵ بعد از تجربه نوسانات زیاد، نرخ رشد تولید ناخالص داخلی اسمی به حدود ۴/۸٪ رسید که پس از چین دارنده دومین نرخ رشد اقتصادی در میان پرنفوس ترین کشورهای جهان قرار گرفت. با این حال فشارهای تورمی، میزان ذخیره کمتر از مقدار لازم و همچنین عوامل اقتصادی دیگر در نگهداشتن نرخ رشد کمک نمود.

رشد بخشهای غیر زراعتی (سکتور خدمات حدود ۵۳٪ تولید ناخالص داخلی که ۳۰٪ آنرا تجارت عمده و پرچون تشکیل می دهد و ۲۰٪ سکتور صنعت رول کلیدی داشته و هماهنگی اخیر بازار بورس کراچی با سایر بازارهای بورس منطقه یکی از دست آورد های دیگری است که از این رهگذر مقادیر هنگفتی از سرمایه گذاری های خارجی در صنایع مختلف بکار گرفته شده است.

با این حال کار شناسان اقتصادی پاکستان به این باور اند که: امکان رونق سریعتر اقتصادی پاکستان در این فرصت های نزدیک میسر نخواهد بود، زیرا صنعت هوانوردی که یگانه

بخش عمده رشد اقتصادی میباشد، رشد چشمگیری در سالهای گذشته نداشته است، که حضور شرکت های هوایی متعدد رشد آنرا کمتر ساخته است. بسیاری از تحلیل گران مسائل اقتصادی پاکستان وضعیت این کشور را با توجه به نرخ تورم بالا و مشکلات سیاسی داخلی و خارجی مناسب نمی بینند. امیر حسین مروی، استاد پوهنتون اسلامیة در ایالت خیبر پختونخوا می گوید که در سال جاری رشد اقتصادی در پاکستان سه در صد پیش بینی شده است که خود چشم انداز رکود اقتصادی و تاریکی اوضاع اقتصادی، این کشور را نشان می دهد.

به گفته این استاد پوهنتون، پاکستان در سال گذشته فرصت دیگری را برای اصلاح و تقویت نظام اقتصادی خود از دست داد و اگر تحولات سیاسی در سال جاری درین کشور صورت بگیرد امیدوار کننده نمی باشد، زیرا معلوم نیست که در سال جاری وضعیت اقتصادی به کدام سمت حرکت خواهد نمود؟ آقای مروی با اشاره به وضعیت بد اقتصادی پاکستان در سال گذشته می گوید که سرمایه گذاری داخلی پاکستان به دلیل عدم امنیت (اختطاف اشخاص پولدار و سران قوم، ترور و بم گذاری ها، دزدی های مسلحانه و ...) به پایین ترین میزان خود در طول تقریباً یک دهه گذشته بوده است.

به گفته وی میزان تورم به ویژه در بخش مواد غذایی و وخامت اوضاع اقتصادی و سیاسی، سبب ایجاد افزایش نرخ بیکاری و انجام کار های طاقت فرسا برای کودکان کمتر از سن ۱۴ سال و همچنان زنان در جامعه گردیده و وضع اقتصادی هزاران خانواده از طبقه متوسط

را اکنون زیر خط فقر قرار داده است. آمار غیر رسمی نرخ رشد جمعیت کشور همچنان در حدود سه درصد بوده و این کشور با رشد سریعی گام برمی دارد که نیمی از نفوس آن کمتر از سن ۱۵ سال میباشد. افزایش نفوس در پرتو عقاید مذهبی و نیاز بر تقویت انسانی در اختلالات فرقه یی، کمبود آموزش و عدم کنترل نفوس و ابزارهای کنترولی از مهمترین عوامل نرخ رشد بالا در این کشور می باشد. از سوی دیگر به علت کمبود خدمات صحتی طبق آمار ارائه شده سازمان ملل متحد سالانه اضافه از ۵۰۰ هزار مادر و فرزند (زیر ۴ سال) بر اثر مشکلات صحتی و سوء تغذی تلف می شوند.

سیلاب های سال های گذشته که بسیاری از مناطق پاکستان را ویران نمود، در طول تقریباً ۸۰ سال گذشته بی سابقه بوده، همچنان عدم تعادل در تعیین مالیات، وجود مشکلات مالی برای پرداخت وام های خارجی از دیگر مشکلات اقتصادی در سال ۲۰۱۱ بود که تأثیرات آن در سال جاری برای این کشور بحران خواهد آفرید. همچنان قیمت دالر در مقابل روپیه پاکستان سیر صعودی می پیماید و در حالیکه یک دالر تا ۹۵ روپیه پاکستانی نیز مبادله شده است. جیره بندی برق و گاز نیز در برخی از مناطق این کشور افزایش یافته که اثرات نامناسبی بر زندگی کاری مردم گذاشته است. چشمه های عایداتی کشور، مانند شرکت هوایی بین المللی و راه آهن پاکستان، گرفتار سوء مدیریت و ناکارایی های عمده شده اند. کمبود انرژی بحران زا مانعی بر سر راه تولید و صادرات است، پدیده ای که گاه به اعتراضاتی خشونت بار می انجامد. ◀◀

ایالات متحده امریکا به این کشور خبر می دهند که بر اساس آن، در صورت انصراف پاکستان از تکمیل خط لوله صلح، واشنگتن به این کشور در احداث پایپلاین های گاز طبیعی مایع و همچنین شبکه واردات برق تاجکستان از طریق افغانستان کمک خواهد کرد.

این موضوع را نباید فراموش کرد که با قوی شدن احتمال پیوستن رقیب اصلی اقتصاد امریکا یعنی چین به خط لوله صلح، امریکا به شدت از سرعت گرفتن پیشرفت های اقتصادی کشور چین با بدست آوردن منافع از منابع گازی ایران به هراس افتاده است. بنابر این طبیعی است که واشنگتن تلاش می کند تا از تحقق این امر جلوگیری کند و قدرت اقتصادی چین را تا حد ممکن با سیطره خود بر منابع نفتی خاورمیانه کنترل نماید.

همچنان اکر زیدی اقتصاد دان پاکستانی معتقد است که بیرون شدن از این حالت فاجعه بار مالی برای اقتصاد پاکستان، آن هم عمدتاً به دلیل شوک های خارجی چون بلند رفتن ناگهانی قیمت نفت و بحران مالی جهانی خیلی ها دشوار خواهد بود از همین رو پاکستان مجبور شد تا به صندوق بین المللی پول پناه ببرد تا ذخایر ارزی ناچیزش را تقویت کند.

صندوق بین المللی پول جهت اصلاحات ضروری سکتور مالی و مالیاتی، بازسازی بخش انرژی، میلیاردها دالر در اختیار پاکستان گذاشت. آن کشور تلاش کرد بخشی از اصلاحات را به انجام برساند اما درین راستا آنقدر موفق نبوده است.

پاکستان با افغانستان روابط تجارتی دیرینه دارد که در حدود ۱۳٪ از اقلام وارداتی افغانستان از این کشور وارد میگردد، که شامل مواد غذایی، ادویه جات، مواد سوختی، ماشین آلات و ... میباشد، افغانستان کشور وارداتی است که اقلام زیاد کالا های مورد نیاز خود را از مارکیت های بیرونی تهیه میکند، متأسفانه یکی از بازار های مواد با کیفیت پایین و اجناس تقلبی پاکستان بشمار میرود، این کالا ها طور قاچاق به کشور وارد میگردد که در قسمت رشد محصولات داخلی افغانستان صدمه زیادی وارد میکند. ●

بایانی

منبع: www.jombornews.com

صنعتی پاکستان به علت کمبود برق، شمار زیادی از کارگران شغل خود را از دست داده اند و مشکلات اقتصادی در این کشور تشدید شده است. به همین علت نیز بسیاری از سرمایه گذاران و تولید کنندگان خارجی اقدام به خارج کردن واحد های تولیدی خود از خاک پاکستان در کشورهایی چون: بنگله دیش و سایر کشور های دیگر نموده اند تا علاوه بر حل معضل قطع انرژی، از مصارف کمتر و نیروی انسانی ارزان تر هم بهره مند شوند. در نهایت، واکنش زنجیره ای ناشی از بحران انرژی باعث افزایش شدید تورم و مشکلات معیشتی فراوان برای مردم پاکستان شده است که در شهر راولپندی مردم بارها دست به تظاهرات علیه افزایش قیمت ها و قطع مداوم برق زده اند.

اثرات زیاد بحران انرژی در پاکستان، مسوولین این کشور را در انجام اقدامات جدی برای ممانعت از تأثیر این بحران بر صنعت و صادرات ناتوان وانمود ساخته است. چرا که در چنین شرایطی اهمیت خط لوله انتقال گاز طبیعی ایران و آسیای میانه به پاکستان (خط لوله صلح) بیشتر نمایان می شود و می توان از طریق آن بخش عظیمی از کسری انرژی این کشور را جبران کرد. اما به نظر می رسد نوعی تعلل و کم توجهی در رفع موانع موجود نسبت به این پروژه صورت گرفته است که باعث شده تا ایران و کشورهای آسیای میانه این خط لوله را با سرعتی چشمگیر تکمیل کنند، اما از جانب پاکستان به خاطر نا امنی ها و مشکلات سیاسی اقتصادی حتی اقدامات برای اجرای این پروژه هم به انجام نرسیده است. امریکا تحریم های یکجانبه ای را علیه صنعت نفت و گاز کشور ایران به اجرا گذاشته تا شرکت هایی که با آن کشور روابط تجاری دارند از حضور در پروژه های نفت و گاز ایران دوری نمایند. بر اساس این تحریم ها، به نظر می رسد پاکستان نیز برای پیشگیری از تحریم شدن شرکت های فعال در بخش نفت و گاز خود در تکمیل خط لوله صلح با تعلل پیش رود. همچنان رسانه های پاکستانی از پیشنهادات

فقدان سرمایه گذاری بخش خصوصی به معنی مشاغل کمتر و بیکاری بیشتر جوانان است و تورم بی سابقه که بیش از همه برای خانواده های کم در آمد پاکستانی طاقت فرسا بوده است. یکی از مشاوران پیشین وزارت اقتصاد پاکستان اشاره می کند که "نسبت نا به سامانی در امور اقتصادی در چهار سال گذشته، چهار تن از روسای بانک های دولتی، چهار تن از وزرا و مشاورین وزارت اقتصاد، پنج تن از روسای هیئت عامل بانک مرکزی پاکستان عوض شده اند، این تغییرات در تیم اقتصادی دولت با زتاب سردرگمی و نا هماهنگی آن در اداره اقتصاد میباشد.

شماری از رسانه های پاکستانی نیز با ارائه تحلیل در باره اوضاع اقتصادی ناپسامان پاکستان در سال گذشته و سال جاری میلادی، سال سختی برای اقتصاد پاکستان پیش بینی می کنند. اگر چه دولت پاکستان تلاش کرده است تا از طرق مختلف وضعیت را تحت کنترل در آورد اما این اقدامات دولت قناعت بخش نبوده و میکوشد تا شرکت های بزرگ را قانع سازد که به رغم نشر اخبار نگران کننده از جوانب مختلف، هنوز پاکستان یکی از بهترین اهداف برای سرمایه گذاری خارجی است.

آژانس خبری بین المللی موج مینویسد که: پیشرفت اقتصادی پاکستان بیشتر وابسته به خود کفایی این کشور در رفع نیازهای انرژی است که برای اقتصاد این کشور امری حیاتی میباشد. رؤیای شکوفایی اقتصادی پاکستان همواره با کمبود انرژی مواجه بوده و به تدریج این کشور را در دایره فقر فرو می برد. نیاز روزانه پاکستان به گاز طبیعی معادل ۶.۵ میلیارد فـت مکعب میباشد که در حال حاضر فقط قادر به تأمین ۴ میلیارد فـت مکعب از آن می باشد. ضمن این که پیش بینی می شود تا سال ۲۰۲۰ تولید روزانه گاز در این کشور به ۲ میلیارد فوت مکعب کاهش یابد. در حال حاضر شکاف بین عرضه و تقاضای انرژی در پاکستان به بیشترین حد خود رسیده و این مسئله سبب قطع برق گسترده و تأثیرات مخرب بر اقتصاد این کشور شده است. ضمن این که با مسدود شدن بسیاری از بخش های

د افغانستان بانک یو غښتلی پولی سازمان دی

لیکنه: تاج محمد تمکین
د افغانستان بانک د ختیځ زون اقتصاد پوه

پولی سازمان دی او د بیو د ټینګښت په وده او د یو پیاوړي مالي نظام په جوړولو کې د نړیوالو بهترینو او ګټورو عملیاتو په ملاتړ کوي چې د اقتصادي ودې او د افغانستان د ملي اقتصاد د ټینګښت لپاره په لویه پیمانه ګټور وي.

۳. د سیالیت تقویه کول او په بازار ولاړ مالي سیستم ته وده ورکول او د ملي تادیاتو سیستم پیاوړی کول.

۴. د افغانستان د اسلامی جمهوریت د اقتصادي تګلارو ملاتړ کول، څو باثباته اقتصادي پیاوړتیا ترلاسه شي.

همدارنګه ځینې هغه دندې چې د افغانستان بانک ورته په خصوصي توګه مسوول دی عبارت دي له: ◀◀

فعال ؤ. هغه په دې مانا چې د طالبانو د حکومت سره نړیوالو پولی سازمانونو اړیکې نه درلودې او نه یې هم ورسره په پولی برخه کې مرسته کوله ځکه د افغانستان بانک دومره ستر فعالیت نه درلود. خو کله چې د انتقالي حکومت دوره راغله نو په کال ۱۳۸۱ لیردیز لمریز کې د اساسي قانون د ۱۲ مادې پر بنسټ د افغانستان بانک د یو خپلواک (مستقل) بانک په توګه ثبت شو. او له همدغه وخت څخه د افغانستان بانک یو نوی پړاو ته داخل شو. په کال ۱۳۸۲ لیردیز لمریز کې د افغانستان بانک او د افغانستان بانکدارۍ قوانین د ولسمشر د فرمان پر بنسټ نافذ شول او دغه نوي قوانین د بانکدارۍ او مالي نظام د سیستم مودرن کولو لپاره تنفیذ شول. په اوس وخت کې د افغانستان بانک په ټول هېواد کې ۷ سیمه ایز دفترونه او همدارنګه ۴۶ فعاله نمایندګۍ لري. اوس مهال د افغانستان بانک تر ټولو سترې موخې په لاندې ډول دي:

۱. د بیو ثبات ساتل او په افغانستان کې د یو پیاوړي مالي سیستم جوړول
۲. لکه څنګه چې د افغانستان بانک یو

لکه څنګه چې پوهیږئ هر هېواد یو مرکزي بانک لري چې دغه مرکزي بانک د پولی سیاستونو په جوړښت او ترتیب، د مالي ادارو څارنه، د نوی بانکنوتونو چاپول، د زرو بانکنوتونو راټولول او داسې نورې ورته کړنې ترسره کوي. همدا ډول زمونږ ګران هېواد افغانستان هم یو مرکزي بانک لري چې د افغانستان بانک په نوم یادېږي. د افغانستان بانک په ۱۳۱۸ لیردیز لمریز کال کې د محمد ظاهر شاه په وخت کې رامنځ ته شو او په دغه دوره کې د افغانستان بانک تر ټولو سترې دندې د پیسو چاپول او د دولت د بودجې کسر له منځه وړل ؤ یا پدې مانا چې د دولت مصارف به د عوایدو څخه زیات شول نو بانک ته به سپارښتنه کیده چې د دغه کسر له منځه وړلو لپاره غوښتل شوي پیسې چاپ او دولت ته یې وسپاري. همدارنګه د دې نه وروسته بیا د افغانستان بانک تر ډیرو کلونو لپاره د سوداګریز بانک په توګه کار کاوه لکه د خلکو اماناتو ساتل، د پوړونو ورکول او همدارنګه د سوداګرۍ یا تجارتي کړنو تمویلول چې دې کار په لسګونه کلونه دوام وکړ. کله چې د طالبانو د حکومت دوره راغله نو په دې وخت

عملياتي دوامداره آډيټ لپاره مسؤل دی او دا د دې لپاره چې د هغو قوانينو او مقرراتو څخه ښه څارنه وشي چې د افغانستان بانک لپاره وضع شوي دي. د افغانستان بانک په اوس وخت کې غوره، ډیر فعال او د هېواد په بیروني اقتصادي پرمختګ کې خورا مهم رول لوبوي. د افغانستان بانک په تیرو څوکلونو کې توانیدلی چې د انفلاسیون نرخ ټیټ وساتي او په هېواد کې قیمتونه باثباته وساتي او بله دا چې د افغانیو د تبادلې د نرخ په ساتلو کې هم خورا پیاوړی ثابت شوی. د افغانستان بانک اوس د نړۍ د غوره مرکزي بانکونو په قطار کې راځي او تر ټولو زیاته د خوښۍ خبره دا ده چې د افغانستان اسلامي جمهوریت مقننه قوه هم ورسره تر ډیره حده مرسته کوي او هیله من یو چې د افغانستان بانک نور هم د هېواد په اقتصادي پرمختګ کې تردې زیات رول ولوبوي. ●

جوړول، پرمخ وړل او باثباته ساتل. عالي شورا: عالي شورا اووه غړي لري چې د دولت د ولسمشر لخوا د پنځه کلونو لپاره ټاکل کیږي او عالي شورا د افغانستان بانک د ادارې او عملیاتو په هکله ټولې تګلارې جوړوي او تصامیم نیسي. عامل پلاوی: د عامل پلاوی په غړو کې د افغانستان بانک د ټولو رئیس، دواړه مرستیالان، د ټولو ناظر او څو نور شامل دي چې د عالي شورا لخوا ټاکل کیږي. د افغانستان بانک عامل پلاوی د عملیاتو او ادارې په هکله ټولو کړنو ته مسؤل دی، کوم چې د عالي شورا او د ټولو کنترولر لپاره یې په قانون کې مسوولیت ندی بنودل شوی د ټولو کنترولر چې د عامل پلاوی د بورډ غړی دی، د آډيټ د ډیپارټمنټ د عمومي رئیس په توګه کار کوي او په عمومي ډول د افغانستان بانک د اداري او

۱. د پولي سیاست جوړول، وضع کول او عملي کول
۲. د خارجي تبادلوي سیاست او تبادلوي تنظیماتو جوړول، وضع کول او عملي کول.
۳. د افغانستان د دولت د خارجي تبادلوي ذخایرو ساتل او تنظیمول.
۴. د افغاني بانکوتونو او فلزي سکو چاپول.
۵. د افغانستان د دولت د بانکدار، مشاور او مالي استازي په توګه کار کول.
۶. سوداګریزو بانکونو، د خارجي تبادلوي معامله کونکي، د پولي خدماتو ورکونکي، د تادیاتو د سیستم چلونکو، د تضمیني خدمت ورکونکو او د تضمیني پیسو د انتقال د سیستم چلونکو ته د جواز ورکول، تنظیمول او د هغوی څخه نظارت کول.
۷. د افغانستان بانک یا د افغانستان د دولت لخوا د جاري شویو تضمینونو د انتقال او د تادیاتي او تضمیني معاملو د تصفیې او تنظیم لپاره د یو منظم تادیاتي سیستم

حقوق اقتصادی کار

در باره کار ارائه داشته اند بناً با نظریات فوق اکتفا می نمائیم:

در جامعه معاصر کار نقش محوری و اساسی را دارا بوده و نیاز مبرم زندگی جوامع بشری به شمار میرود و دسترسی بکار یک حق بشری، به رسمیت شناخته شده و یک حق اقتصادی است و نقش مؤثر و حیاتی در تأمین امنیت، ثبات و عدالت اجتماعی داشته و دسترسی به سایر حقوق دیگر را دارا میباشد.

در ماده ۴۸ قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان در رابطه به کار تسجیل یافته است:

کار، حق هر افغان است که تعیین ساعات کار، رخصتی با مزد، حقوق کار و کارگر و سایر امور مربوط به آن توسط قانون تنظیم میگردد. ◀◀

- تبدیل یا انتقال انرژی کار نامیده می شود. (هرگاه نیرویی به جسمی وارد شود و آن را از جایی به جای دیگر منتقل نماید، کار انجام شده است. (چه این کار در مقابل مزد باشد یا بدون مزد، با کیفیت باشد یا بدون کیفیت).

- کار، عملی است که بین انسان و طبیعت انجام می گیرد و فعلی است که فاعل آن انسان و مفعول آن طبیعت است. از اینکه علما و دانشمندان تعاریف زیادی

زندگی انسانها بیشتر از هر فعالیت دیگر به کار وابسته است که در عصر کنونی داشتن یک شغل یا کار از اهمیت ویژه ای برای هر فرد بر خوردار است، حتی اگر شرایط کار برای شان خوش آیند هم نباشد. کار از جمله عناصری است که سرشت روانی و چرخ فعالیت های روزمره زندگی انسانها را در حرکت می آورد و به انسان ها هویت اجتماعی دایمی می بخشد. از همین جهت معمولاً برای کار ارزش بالائی قایل هستند، نداشتن کار موجب تزلزل زندگی اجتماعی و اقتصادی شده و انسان را به کار های خلاف وا میدارد.

علما و دانشمندان اقتصاد، کار را به شیوه و دیدگاه های مختلف چنین تعریف میکنند:

- منابع انسانی (ترکیب فیزیکی و فکری) که در تولید کالاها و خدمات به کار میرود کار است و کار عامل تولید میباشد.

- هر فعالیتی (اقتصادی یا غیر اقتصادی) کار است که باعث تغییر در ارزش کالا یا ارائه خدمتی می شود و ارزش آن در اثر سعی و فعالیت، افزایش یا کاهش می یابد و جهت آن رسیدن به هدفی است.

میتوان گفت که کار عبارت از فعالیت های ذهنی و جسمی یک فرد، غرض بدست آوردن ارزش یا عاید جهت امرار حیات و معیشت میباشد. کارشناسان معتقد اند که کار بصورت مستقیم روابط واحد ها را دریک نظام اقتصادی برقرار می سازد و آدم اسمیت اولین کسی بود که مفکوره تقسیم کار را به وجود آورد، تقسیم کار عبارت از عملیه یی است که کار های بزرگ را به اجزای آن تقسیم نموده و هر جزء آنرا به یک فرد و یا گروه کاری بسپارد که این تقسیمات در بهبود کار نقش اساسی را ایفا می نماید. ●

بایانی

ماخذ: فرهنگ اصطلاحات اقتصادی

انتخاب شغل و حرفه در حدود احکام قانون، آزاد می باشد و دولت در قبال تأمین حق کار مکلف به اجرای موارد ذیل می باشد:

پرهیز از هر نوع مداخله در کار جلوگیری از مداخله اشخاص و گروه های ثالث در این حق وضع و تصویب قوانین لازم برای تنظیم امور مربوط به نحوه حمایت و تطبیق این حق و جلوگیری از اعمال سیاست های تبعیض آمیز از سوی شرکت ها و اتحادیه ها، کار فرمایان دولتی و خصوصی ایجاد تسهیلات در شرایط کار و ارتقای سطح شغلی و کاهش بیکاری دولت افغانستان که در سال ۱۹۳۴ به سازمان بین المللی کار پیوست، تا اکنون ۵ میثاق بین المللی مرتبط با معیار های سازمان بین المللی کار از جانب این تصویب شده است.

بر علاوه ماده ۲۳ اعلامیه جهانی حقوق بشر در رابطه به کار اعلام میدارد که (هر کس حق دارد کار کند، کار خود را آزادانه انتخاب نماید، شرایط منصفانه و رضایت بخش برای کار برایش مهیا گردد. همه حق دارند بدون هیچ تبعیضی در مقابل کار، مزد مساوی دریافت نمایند).

کار را عامل پیشرفت اجتماعی و اقتصادی دانسته اند که در پروسه تولید رول عمده و اساسی را باز می کند و شرط مهم بقا و پیشرفت جامعه بشری محسوب می شود و حتی میتوان گفت که، نیروی مولده ایجاد ثروت ملی و بشری میباشد.

هویداست که توسعه و رفاه اجتماعی مسبب تبارز شخصیت ها و همچنان افزایش مولدیت و مؤثریت کار ها می گردد.

Power according to the management

قدرت از نگاه اداره و منجمنت

۱-اساسات قدرت:

قدرت در چوکات یک تشکیل با درنظر داشت درجه تاثیر بالای اتخاذ تصامیم توسط یک شخص یا گروپی از اشخاص توضیح و تشریح شده میتواند، بهر اندازه که درجه نفوذ در اتخاذ تصامیم بیشتر باشد به همان اندازه قدرت یا نفوذ بیشتر را در داخل یک تشکیل نشان میدهد.

طوریکه در بالا نیز اشاره گردیده قدرت گروپی بعضاً میتواند در اتخاذ تصامیم موفق تر باشد یا برای اتخاذ تصامیم کمک زیاد کند یا در اتخاذ تصامیم ممانعت ایجاد نماید که هر دو حالت فوق الذکر درجه قدرت را نشان میدهد. باید یاد آور شد که قدرت و صلاحیت معنی مترادف را نداشته (خصوصاً در کشورهای عقب مانده) یعنی کسی که قدرت دارد حتمی نیست که صلاحیت هم داشته باشد یا بر عکس، بعضاً قدرت به مقام رسمی مربوط نیست زیرا که اصولاً صلاحیت از بالا به پایین کمتر میشود اما اشخاصی موجود هستند که در پایین ترین مقام یک تشکیل قرار دارند ولی دارای قدرت بیشتری در اداره میباشند.

۲-انواع قدرت:

الف: قدرت مجازات:

قدرت مجازات عبارت از قدرتی است که مینجر یا اداره کننده قدرت مجازات را به زیر دستان و یا همکاران خود میداشته باشد مثلاً کسی که در رأس یک تشکیل قرار دارد به یکی از همکاران و یا عضو تیم کاری خود هدایت اجرای بعضی از امور را میدهد و هدایت گیرنده یا هدایت گیرندگان به خاطر ترس و هراس از عواقب ناگوار عدم اجرای هدایت داده شده تلاش بیشتر مینمایند

که البته در صورت عدم اجرای هدایت داده شده از طرف هدایت دهنده یا مینجر مورد مجازات قرار میگیرند.

ب - قدرت مکافات:

این نوع قدرت به منظور دادن مکافات در مقابل انجام کاری یا وظیفه سپرده شده بوجه احسن و درست، اساس و بنأ یافته و درین حالت هدایت گیرنده به خاطر گرفتن مکافات در امر اجرا و عملی نمودن هدایت اخذ شده می کوشد که بدینوسیله مستحق و سزاوار مکافات گردد.

باید متذکر گردید که قدرت مکافات نیز از پایان به بالا وسیعتر گردیده و عموماً صلاحیت دادن مکافات، از پائین به بالا زیاد میگردد.

ج - قدرت قانونی:

باید یادآور شد که این قدرت، معادل با صلاحیت می باشد، قدرت قانونی عبارت از قدرتی است که یک شخص با داشتن یک مقام رسمی در داخل چوکات یک تشکیل آنرا بدست می آورد.

باید گفت که هر سه قدرت فوق الذکر ◀◀

یعنی شخصي روش خوبي دارد و ديگران از روش او پيروي ميکنند و روش او هنگامي به حيث قدرت حساب ميشود که از طرف يک تعداد اشخاص و همکاران مربوطه مورد تائيد قرار ميگيرد که در نتيجه چنين اشخاص، صاحب قدرت اطلاق شده مي توانند.

اقياس از لکچر های پوهنتون کابل

د مالی او پانگوي حسابونو احصائيه پوه
روښان احمد نادر

داشتن مهارت در تشكيل يا موسسه مربوط نظر به عضو بالا رتبه قدرتي را دارا ميباشد.

۲- پرنسپ ديگر عبارت از مشكلات تعويض شدن شخص است به اين معني که شخص به مشكل تعويض شده ميتواند، يا در صورت معزول شدن شخص مذکور پر کردن جای او مشكل ميباشد مثلاً داشتن تخصص در يک رشته که جای آن توسط اشخاص عادي و بدون تخصص و مهارت پر شده نتواند اين حکم را افاده ميدارد.

ه- قدرت اطلاق شده:

قدرت اطلاق شده عبارت از قدرتي است که يک شخص يا يک عضو تشكيل و يا موسسه در اثر طرز تفکر ساير اعضای اداره يا تشكيل (ارگان) مربوط بدست مي آورد

يعنی قدرت مجازات، قدرت مکافات و قدرت قانونی عموماً جنبه تشکيلاتی دارند، بدین معنی که، استفاده کنندگان اين قدرت ها اشخاصی اند که در داخل يک تشكيل سهيم می باشند.

د - قدرت مهارت و تخصص:

قدرت مهارت و تخصص عبارت از قدرتي است که يک شخص يا يک عضو اداره و يا تشكيل به اساس داشتن مهارت يا تخصص در يک رشته معين آنها بدست می آورد، بايد خاطر نشان ساخت که در قدرت مهارت تخصص، پرنسپ های ذيل قابل استفهام ميباشد:

۱- اگر يک عضو پايين رتبه فهم و مهارتي داشته باشد که عضو بالا رتبه آنها نداشته باشد پس همين عضو پايين رتبه با

چطور به کودکان در مورد

پول و مفاهیم مالی

آموزش دهیم؟

رویا رووف

کارمند زون غرب د افغانستان بانک

فواید آموزش سواد مفاهیم مالی برای کودکان:

۱ - کودک از بدو تولد مغزش مانند یک صفحه کاغذ سفید می باشد و هر چیزی که روی آن نوشته شود همان ثبت میشود و بس. پس این پدران و مادران اند تا تصمیم بگیرند که کودکان شان به چی چیزی نیاز دارند، نیازش تا چی حد باید برآورده شود و به کودک خود روزانه چقدر پول بدهند.

۲ - والدین باید از ابتدای زندگی به اطفال خود آموزش دهند که از پولی که در جیب دارند چی مقدار را مصرف و چی مقدار پس انداز نمایند در حقیقت آموزش بودجه بندی از اینجا

به هر حال در ابتدا والدین و بعداً معلمین محترم منحصیث رهنمای اطفال مسوولیت دارند که در مورد ترویج فرهنگ نگهداری پول، چگونگی استفاده از آن و ارزش پول به کودکان آموزش دهند.

گرچه در مکاتب و مدارس جهان زیاد به این موضوع پرداخته نشده و کودکان بسیار کمی دارای سواد مالی میباشند، پس وظایف پدر و مادر در این مورد زیادتر است. پدر و مادر باید بسیار صبور بوده و یک مدت زمان طولی را در نظر بگیرند تا بتوانند برای کودکان شان سواد مالی بیاموزانند. بنا گفته میتوانیم که اولین مدرسه انسان خانه و خانواده اوست، این موضوع بجا خواهد بود که اینجا خانواده را یک مرجع انسان ساز تعریف نماییم.

آموزش کودکان در هر عرصه زندگی بخصوص در مورد چگونگی نگهداشت پول و ارزش آن، نقش بسیار مهم و اساسی در زندگی آینده شان بازی می نماید زیرا پایه و بنیاد زندگی هر انسان از دوران کودکی گذاشته شده و نتیجه آن در جوانی اشکار میگردد.

ما منحصیث والدین یا سرپرست کودکان آیا تا حال فکر کرده ایم که به طفل خویش چقدر پول منحصیث جیب خرچ بدهیم؟ آیا کودکان ما آن پول را صرف چی چیزی مینمایند؟ اگر طفل ما اصرار کرد که فلان چیز را می خواهد فوراً برایش مهیا می سازید یا او را قناعت میدهید که برای بدست آوردن بعضی چیزها باید صبور باشد؟ و...

اقتصاد است که از او یک ثروتمند واقعی میسازد.

توصیه های که برای آموزش مدیریت پول به کودکان حتمی و ضروری پنداشته میشود عبارت اند از:

۱ - بین نیازهای کودکان تفاوت قایل شوید، ایشان را رهنمائی کنید که بعضی از چیزهای را که میخواهند یا دارای نرخ و قیمت بالا است، یا سن شان تقاضا نمی نماید تا آنرا بدست بیاورند و یا برای خرید بعضی از اجناس باید صبر کنند و غیره

۲ - به کودکان تان اجازه دهید که از اوان کودکی خود تصمیمات مالی بگیرند، برایشان آموزش دهید که پول جیب شان را چی اندازه خرج، پس انداز، صرف امور خیریه و غیره ... نمایند.

۳ - به کودکان تان آموزش دهید که در قبال سرمایه گذاری در آینده عایدی کسب می نمایند و باید از آن مالیات بردارند، هیچگاه به او نگوید کاری را که ما میگوییم آنرا کن، بلکه توسط اعمال و رفتار خود به او بفهمانید که چی باید بکند.

در اخیر به کودکان تان که آینده این سرزمین به دست آنهاست آموزش دهید که این قدرت پول نیست که انسان را ثروتمند می سازد بلکه تسلط داشتن بر آن و قدرت انسان در مدیریت پول و

آغاز میگردد، برای نگهداری بهتر پول برایش بکس جیبی و دخل تهیه نمایند که من حیث اولین بانک کودک شناخته میشود و بعداً او را با بانک و حسابات بانکی آشنا سازند.

پس انداز کودک برایش احساس خودکفایی را داده و میتواند بعضی از نیازهایش را از طریق تمویل خودی تأمین نماید که این خود مهمترین عامل در سرپا ایستادن کودک میباشد و در آینده یاد میگیرد تا چگونه از پولی که دارد استفاده صحیح نماید.

۳ - پدر و مادر باید برای اینکه کودکان شان در آینده دچار مشکل اقتصادی نگردند به آنها آموزش دهند که چگونه پول پس انداز شده اش را از طریق حسابات بانکی و غیره سرمایه گذاری نماید، این خود انگیزه ای جهت مدیریت پول توسط کودک میباشد.

۴ - برای اینکه کودک به ارزش پول به صورت بهتر و خوبتر آن پی ببرد پدر و مادر باید چگونگی نگهداشت پول را برایش آموزش دهند تا درآمدی که در آینده از سرمایه گذاری اش کسب میکند خوب محافظت نموده و یک عامل برای سرمایه گذاری های آینده باشد.

اطلاعیه د افغانستان بانک

به تاسی از مصوبه شماره چهل و هفت مورخ ۱۳۹۰ / ۱۲ / ۸ شورای محترم وزیران جمهوری اسلامی افغانستان و به خاطر تطبیق قانون مبارزه علیه تطهیر پول و تمویل تروریزم، تمام کسانی که قصد سفر به خارج از کشور را داشته باشند، حین سفر به خارج از کشور تا بیست هزار دالر امریکایی یا معادل آن به سایر اسعار خارجی را از طریق میدانهای هوایی وسایر بنادر کشور انتقال داده می توانند، مبالغ بالاتر از محدوده وضع شده (بیشتر از بیست هزار دالر امریکایی و یا معادل آن به اسعار خارجی) از طریق یکی از بانک های مجوز کشور باید انتقال یابد.

تمام مسافرین محترم فیصله شورای محترم وزیران جمهوری اسلامی افغانستان را در نظر داشته تا با مشکلات احتمالی روبرو نشوند.

BanK

Da Afghanistan Bank (Publication)

1391

Issue **58** Fifth Year, April 2012